

Õppekava üldosa

Kinnitatud 20.02.2024 dir kk nr 4-1/1

Sisukord

1. Üldsätted	4
2. Valga Põhikooli logo ja sümboolika, alusväärtused ning eripära	4
2.1. Valga Põhikooli logo ja sümboolika	4
2.2. Valga Põhikooli alusväärtused	6
2.3. Valga Põhikooli eripärad	7
3. Õppekorraldus Valga Põhikoolis	10
3.1. Õppe- ja kasvatustöö eesmärgid	10
3.2. Õppe- ja kasvatustöö korraldus ning põhimõtted	11
3.3. Tunnijaotusplaan õppeainete ja klasside lõikes	15
3.4. Pädevuste kujundamine	16
3.5. Läbivate teemade ja lõimingu rakendamine	35
3.6. Kooli õppekava välise õppimise või tegevuse arvestamine koolis õpetatava osana	41
4. Õppekeskkonna mitmekesistamiseks kavandatud tegevused	42
4.1. Üldpõhimõtted	42
4.2. Projektide, tegevuspäevade ja ülekooliliste ettevõtmiste kavandamise põhimõtted	43
4.3. Õppekava rakendamist toetavad tegevused, õppekäigud jms klasside kaupa	44
5. Liikluskasvatuse korraldus ja põhimõtted	49
5.1. Üldpõhimõtted	49
5.2. Liikluskasvatuse teemad kooliastmete kaupa	50
5.3. Õpilaste ettevalmistamine jalgratturi juhiõiguse saamiseks	51
6. III kooliastme loovtöö temaatika valiku, juhendamise, töö koostamise ja hindamise kord	51
6.1. Loovtöö mõiste	51
6.2. Loovtöö eesmärk	52
6.3. Loovtööde liigid	52
6.4. Loovtööde juhendamine	53
6.5. Nõuded loovtöö struktuurile	54
6.6. Loovtööde esitlemine	55
6.7. Loovtööde hindamine	55
7. Õpilaste arengu ja hindamise korraldus	56
7.1. Hindamise eesmärk ja põhimõtted	56
7.2. Kujundav hindamine	57
7.3. Teadmiste ja oskuste hindamine	58

7.4.	Loovtöö, üleminekueksam ja tasemetööd	60
7.5.	Järelevastamine ja järeltööde sooritamine	60
7.6.	Käitumise ja hoolsuse hindamine	61
7.7.	Kokkuvõtvad hinded ja järgmisse klassi üleviimine	62
7.8.	Õpilase täiendavale õppetööle ja klassikursust kordama jätmise	63
7.9.	Õpilaste tunnustamine hea või väga hea õppimise eest	63
7.10.	Põhikooli lõpetamine	64
8.	Õpilaste ja lastevanemate teavitamise ja nõustamise korraldus	65
8.1.	Teavitamise ja nõustamise üldkorraldus	65
8.2.	Karjääriõppe, sh karjääriinfo ja -nõustamise korraldus	66
8.3.	Arenguvestlused	67
8.4.	Probleemvestlused	67
9.	Õpilaste juhendamise ja tuge vajavate õpilaste õppekorralduse põhimõtted	67
9.1.	Üldpõhimõtted	67
9.2.	Valga Põhikoolis töötavad tugispetsialistid ja nende ülesanded	68
9.3.	Tugiteenused	70
9.4.	Andekate õpilaste märkamine ja arendamine	73
10.	Õpetajate koostöö ja töö planeerimise põhimõtted	74
11.	Kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord	75

1. Üldsätted

- 1.1. Valga Põhikooli õppekava on kooli õppe- ja kasvatustegevuse alusdokument ja hariduseesmärkide teostamise plaan ehk miks, mida ning kuidas õpitakse ja õpetatakse.
- 1.2. Kooli õppekava koostamisel on lähtunud põhikooli- ja gümnaasiumiseadusest, põhikooli riiklikust õppekavast ja teistest seadusandlikest alustest, kooli põhimäärusest ja arengukavast, kooli eripärast, lastevanemate, õpilaste ja koolipidaja soovidest ning ressurssidest.
- 1.3. Lihtsustatud õppe korraldamisel lähtutakse Valga Põhikooli õppekavas sätestatud põhihariduse alusväärtustest, õppe- ja kasvatuse eesmärkidest, õppimiskäsitusest, hindamis põhimõtetest, nõuetest õpikeskkonnale, õpilaste ja vanemate teavitamise ning nõustamise korraldusest, võttes arvesse põhikooli lihtsustatud riiklikus õppekavas ja selle lisas 1 esile toodud erisusi, tunnijaotusplaani ning õpilaste arenguvajaduste rõhuasetusi.
- 1.4. Kooli õppekava koosneb üldosast ja lisadest. Lisades esitatakse valdkonniti koondatud ainekavad, valikõppeainete ainekavad ja lihtsustatud õppe ainekavad. Ainekavad lähtuvad väljundipõhise õppekava koostamise põhimõtetest ning toetavad kujundava hindamise rakendumist koolis.

2. Valga Põhikooli logo ja sümbolika, alusväärtused ning eripära

2.1. Valga Põhikooli logo ja sümbolika

2.1.1 Valga Põhikooli logo lugu

Autor Reet Laanoja

Suures ja laias maailmas on üks imearmas riik – Eesti.

Lõuna-Eesti kõige päikeselisemas paigas, Eesti ja Läti piiril asub kaksiklinn Valga-Valka.

Valga kõige suurem kool on Valga Põhikool. Kool nagu kool ikka oma seinte, katuse, akende, uste, treppide ning paljude, paljude inimestega.

Igäüks, kes selle kooli uksest sisse astub, toob oma soojusega kaasa päikeselaigu, mille ta on saanud kodust, kus on kasvanud.

Kooliteed alustatakse roheliselt trepiastmelt, millelt on soov edasi minna, kasvada ning äratada endas huvi avara maailma vastu.

Edasi astutakse kollasele trepiastmele, kus ollakse veel väike, kuid juba natuke suurem ning vajatakse rohkesti päikesesoojust, mõistmist, hoolt ja kindlustunnet.

Sinisele trepiastmele minnakse teadmiselega, et oma tee jätkamiseks on palju valikuid.

Niimoodi edasi astudes jätkataksegi teekonda, et leida vabadus iseendas, et leida oma päikeselaik, kus tunda ennast kindlalt uute valikute tegemisel, eesmärkide seadmisel ja elluviimisel.

2.1.2 Logo värvid ja elementide tähendus:

Sümboolika värvitoonid on valitud rahvusvahelise PANTONE värvitabeli järgi:

roheline 368C, kollane 102C, sinine 299C

Tee – kodutee, koolitee, elutee

Ring – kindel paik, kust alustada, kuhu jõuda, kuhu tagasi tulla

väike kollane ring – kodusoojus

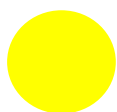
esimene kooliaste – tärkamine, huvi äratamine, kasvamine

teine kooliaste – soojus, mõistmine, hool, kindlustunne

kolmas kooliaste – avatus, vabadus mõtelda, kuidas edasi minna

suur kollane ring – oma päikeselaik, millelt edasi minna uute valikute tegemiseks

Sinine ja roheline toetavad Valga linna ning maakonna tunnusvärve. Tee toetab seotust kahe riigi, Eesti ja Läti vahel ning Valga linna tunnuslauset „1 linn, 2 riiki“.

2.1.3 Valga Põhikooli sümboolika: logo, lipp, õlalindid, kaneloosung, laudlinad, tänukirjad, diplomid, aukirjad, kooli laul(ud), kooli päevik, kooli tee, koolivorm. Valga Põhikooli sümboolikat kasutatakse vastavalt kooli sümboolika kasutamise korrale.

2.2. Valga Põhikooli alusväärtused

- 2.2.1. Valga Põhikoolis on kesksel kohal õpilane. Võrdsel määral toetatakse õpilase vaimset, füüsilist, kõlbelist, sotsiaalset ja emotsionaalset arengut. Kool loob tingimused õpilaste erisuguste võimete tasakaalustatud arenguks ja eneseteostuseks ning teaduspõhise maailmapildi kujunemiseks.
- 2.2.2. Valga Põhikool on õppiv organisatsioon, kus on välja kujunemas õppimist soodustav organisatsioonikultuur, kus õpitakse tegutsema ühiste väärtushoiakute järgi, kus valitseb positiivne mikrokliima, innovaativsus ja avatus uuendustele.
- 2.2.3. Kõik Valga Põhikooli õpilased ja töötajad lähtuvad oma tegevustes kooli visiooni elluviimisel kokkulepitud alusväärtustest:
- 1) õpirõõm;
 - 2) vastutus;
 - 3) turvalisus;
 - 4) koostöö;
 - 5) lugupidamine;
- 2.2.4. Põhikool kujundab väärtushoiakuid ja -hinnanguid, mis on isikliku õnneliku elu ja ühiskonna eduka koostoimimise aluseks.
- 2.2.5. Valga Põhikooli õpilane on positiivse ellusuhtumisega, ettevõtlik ja algatusvõimeline õnnelik noor, kes on enesekindel ning loov ja mitmekülgne isiksus, kes oskab õpitut ellu viia, suudab end täisväärtuslikult teostada erinevates rollides ja on vastutustundlik. Ta oskab valida oma huvide ja võimete kohast õpiteed, oskab teha õigeid valikuid, on õpihimuline ja teotahteline noor, usaldusväärne Eesti Vabariigi kodanik.
- 2.2.6. Õppetöös väärtustatakse akadeemilist ausust, eesmärgistatud õppimist, loovat mõtlemist ja sotsiaalseid oskusi. Nende ühendamiseks rakendatakse õppe- ja kasvatustöös mitmekülgseid õpetamismeetodeid.
- 2.2.7. Kasvatustöös tähtsustatakse üldinimlikke väärtusi (ausus, hoolivus, aukartus elu ees, õiglus, inimväärikus, lugupidamine enda ja teiste vastu) ja ühiskondlikke väärtusi (vabadus, demokraatia, austus emakeele ja kultuuri vastu, patriotism, kultuuriline mitmekesisus, sallivus, keskkonna jätkusuutlikkus, õiguspõhisus, solidaarsus, vastutustundlikkus ja sooline võrdõiguslikkus).
- 2.2.8. Õpilaste sotsialiseerumisel tuginetakse Eesti kultuuri traditsioonide, Euroopa ühiseväärtuste, maailma kultuuri ja teaduse põhisaavutuste omaksvõtule. Valga Põhikoolis pööratakse õpetuses suurt tähelepanu eesti rahvuse, keele ja kodukultuuri

säilimisele ja arengule, erilist tähelepanu eesti keele ja kodukoha kultuuri ning ajaloo õppimisele. Oluline on Valga, Valga maakond ja meie kodukoha ajalugu.

2.3. Valga Põhikooli eripärad

- 2.3.1. **Asukoht** – Valga linna eripäraks on kaksiklinna staatus (1 linn, 2 riiki). Kaksiklinn Valga on Eesti lõunapoolseim linn, mis paikneb Eesti ja Läti piiril. Koostöö Valga ja Valka vahel jõuab ka Valga Põhikooli, näiteks õpivad meie kooli õpilased Valka kunstikoolis, Valga Põhikoolis on Valka kunstikooli õpilaste näitused, töötoad.
- 2.3.2. **Ujula** – Valga Põhikooli spordibaaside hulka kuulub ujula koos 25 m basseini, lastebasseini, mullivanni ja saunaga. Valga Põhikooli õpilastele toimuvad ujumise tunnid kehalise kasvatuse ainekava raames alates 1. klassist.
- 2.3.3. **Võõrkeele õpe** - A-võõrkeelena õpitakse alates 3. klassist inglise keelt. B-võõrkeelena õpitakse alates 6. klassist vastavalt lapsevanema soovile vene või saksa keelt.
- 2.3.4. **Kooli valikõppeained õppekava osana** - õpilastes huvi tekitamiseks ja üldpädevuste toetamiseks võimaldab Valga Põhikool õpilastele õpet kooli valikõppeainetes:
- 1) 5. klassis õpioskustes;
 - 2) 5., 6. ja 8. klassis arvutiõpetuses;
 - 3) 9. klassis karjääriõpetuses.
- 2.3.5. **Sõnaline hindamine** – Valga Põhikoolis kasutatakse lisaks numbrilisele hindamisele õpitulemuste selgemaks tagasisidestamiseks sõnalist hindamist või tagasisidet.
- 2.3.6. **Eelkool**– Valga Põhikool pakub koolieelikutele eelkooli õpet jaanuarist kuni mai kuuni.
- 2.3.7. **Huvitegevus** – Valga Põhikoolis on mitmekesine huvialaringide valik. Lisaks tavapärastele üldpädevusi toetavatele huvialaringidele pakume ainealaseid huvialaringe. Huvialaringide pakkumisel lähtutakse õpilaste ja lapsevanemate soovidest ning kooli võimalustes.
- 2.3.8. **Traditsioonilised kooliüritused õppekava osana:**
- 1) **jõulupidu III kooliastme õpilastele** - sündmusel on alati kindel teema ja sõnum, pidulik stiil ja klasside poolt ettevalmistatud temaatilised esinemisnumbrid.
 - 2) **jõulujumalateenistus** - jõulujumalateenistus on meie koolipere ühine jõulueelne kirikuskäik, mis tutvustab kiriklikke traditsioone ja laiendab õpilase silmaringi. Lisaks jumalateenistusele esinevad kirikus laulukavaga ka õpilased.

- 3) **kooli laulu- ja tantsupidu** - Valga Põhikooli laulu- ja tantsupidu on kogu koolipere ühine kevadpidu, mis on õppeaasta kokku võtmiseks hea väljund, kus õpilased saavad näidata aasta jooksul huviringides ja ka õppetundides õpitud oskusi. Lisaks tantsu-, näite- ja muusikaringidele esinevad ka keeleringid ning käsitööringid panustavad lavakujundusse. Korraldusmeeskonda kuuluvad ka õpilased.
- 4) **orienteerumisvõistlus** - loodusainete ja kehalise kasvatuse õpetajate töörühma korraldatud õppeaineid lõimiv ja üldpädevusi toetav orienteerumispäev õpilastele. Õpilased läbivad maastikuorienteerumise käigus kaardi järgi kontrollpunktid, milles peavad lahendama erinevaid ülesandeid, kasutades mõistust, nutioskusi, täpsust, ainealaseid teadmisi, keeleoskust kui ka meeskonnatööd, loovust ja fantaasiat.
- 5) **emakeelepäev** - emakeelepäeva tähistatakse õppeaineid lõimivate emakeelelaste töötubadega ja/või ülekoolilise raadioetteütusega.
- 6) **kodanikupäeva väärtustamine** – lapsevanemad ja koostööpartnerid viivad kodanikupäeva tähistamise raames läbi koolis praktilisi ja aineid lõimivaid põnevaid koolitunde.
- 7) **iseseisva õppimise päevad** – 2. - 7. klasside õpilased koostavad kodus iseseisvalt üldtööplaanis kavandatud aegadel õpetajalt eelnevalt saadud juhendi põhjal Valga Põhikoolis kehtestatud nõutele vastava kirjaliku töö (referaat, miniuurimus, III kooliastme loovtöö).
- 8) **mälumäng „Õökull“** - eraldi arvestus nooremas ja vanemas kooliastmes (igas lennus eraldi arvestus). Mälumängu eesmärk on tekitada õpilastes huvi mälumängu vastu, anda õpilastele võimalus eneseteostuseks, laiendada õpilaste silmaringi ja toetada õpipädevuse kujunemist. Teemade valikul on arvestatud õpilaste soove.
- 9) **kodulinna kirjanduskangelase Niperanaadi kuju** - kuju ühiskülastamine 9. klasside õpilaste poolt enne eksamite ja tee mineku algust, teadvustamiseks ja väärtustamiseks eesti kirjaniku August Gailiti päritolu.
- 10) **Eestikeelsele koolile pühendatud õpilaskonverents** – Õpilaskonverentsi eesmärk on tõsta esile säravamaid õpilastöid, tunnustada parimaid õppeaasta jooksul koostatud nõuetekohaseid kirjalikke töid ning anda õpilastele avaliku esinemise kogemus.

3. Õppekorraldus Valga Põhikoolis

3.1. Õppe- ja kasvatustöö eesmärgid

- 3.1.1. Õppekorralduse kujundamisel lähtutakse eelkõige õpilaste arenguvajadustest
- 3.1.2. Põhikoolil on nii hariv kui ka kasvatav ülesanne. Kool aitab:
- 1) tagada õpilase eakohase tunnetusliku, kõlbelise, füüsilise ja sotsiaalse arengu ning tervikliku maailmapildi kujunemise;
 - 2) toetada õpilase õpihimu ja õpioskuste, eneserefleksiooni ja kriitilise mõtlemisvõime, teadmiste ja tahteliste omaduste arengut, loovat eneseväljenduse arengut ning sotsiaalse ja kultuurilise identiteedi kujunemist;
 - 3) kindlustada põhiliste väärtushoiakute kujunemist, õpilase tegude aluseks olevate väärtushinnangute mõistmist, arendada vastutustunnet tegude tagajärgede eest;
 - 4) luua alus enese määratlemisele eneseteadliku isiksusena, perekonna, rahvuse ja ühiskonna liikmena, kes on eneseteadlik ning suhtub sallivalt ja avatult maailma ja inimeste mitmekesisusse;
 - 5) õpilasel jõuda selgusele oma huvides, kalduvustes ja võimetes ning tagada valmisolek õpingute jätkamiseks järgneval haridustasemel ja elukestvaks õppeks;
 - 6) põhikooli lõpetanud noorel kujuneda mitmekülgselt isiksusteks, kes suudavad ennast täisväärtuslikult teostada erinevates rollides: perekonnas, tööl ja avalikus elus.
- 3.1.3. Õppimist käsitletakse väljundipõhiselt, rõhutades muutusi õpilase või õpilaste rühma käitumisvõimes, st omandatakse igapäevaelus toimetulekuks vajalikud teadmised, oskused, vilumused, väärtushoiakud ja –hinnangud, seejuures lähtutakse õpilase individuaalsusest. Väljundipõhise õppe keskmes on õppijate poolt õppimise kaudu omandatavate õpitulemuste ehk õpiväljundite omandamine õppeprotsessi lõpuks. Õpitulemused ehk õpiväljundid on õppimise tulemusel omandatavad teadmised, oskused ja hoiakud või nende kogumid, mille saavutatust on võimalik tõendada ja hinnata.
- 3.1.4. Valga Põhikoolis õpetatakse ja kujundatakse õpilaste õpioskusi: oskust kuulata, vaadata ja vaadelda, küsida ja arutleda, luua seoseid ning järeldusi teha, loetust aru saada, uurida ja ise teha, õpitud kasutada, aega planeerida, väljenduda nii kõnes kui kirjas, teha koostööd, iseseisvalt õppida, vastutust võtta ja ennast analüüsida. Meie koolis arendatakse iseseisvust ja loovust, kriitilist ning süsteemset mõtlemisoskust,

probleemide lahendamise oskust, kujundatakse oskusi referaatide, uurimistöde, esitluste koostamiseks. Selgitatakse töö autentsuse olemust. Toetatakse isiksuse ja sotsiaalsete oskuste arengut, aidatakse kaasa üldtunnustatud väärtushoiakute kujunemisele ja kultuurilisest mitmekesisusest lugupidamisele.

- 3.1.5. Teadmiste, väärtushinnangute ja praktiliste oskuste omandamine ja arendamine toimub kooli õppe- ja kasvatusprotsessi, kodu ja kooli koostöö ning õpilase vahetu elukeskkonna ühistoime tulemusena.
- 3.1.6. Lapsevanemad osalevad kooli õppe- ja kasvatustöös
 - 1) klassi ja kooli ühistegevustes;
 - 2) arenguestlustel;
 - 3) osaledes koolitustel;
 - 4) õppe- ja kasvatustööle tagasisidet andes;
 - 5) last õppetöös toetades;
 - 6) kooli juhtkonnale, hoolekogule ettepanekuid tehes või sinna kuuludes.

3.2. Õppe- ja kasvatustöö korraldus ning põhimõtted

- 3.2.1. Valga Põhikool on üldhariduslik põhikool, kus õppekava läbimiseks on arvestatud üheksa aastat.
- 3.2.2. Põhikooli kooliastmed on põhikooli riikliku õppekava järgi:
 - 1) I kooliaste – 1.-3. klass;
 - 2) II kooliaste – 4.-6. klass;
 - 3) III kooliaste – 7.-9. klass.
- 3.2.3. Valga Põhikoolis juhtimise seisukohalt, tagamaks õpilastele sujuvad üleminekud ühest kooliastmest teise, jaguneb kool koolikorralduslikult kaheks kooliosaks:
 - 1) noorem kooliosa – 1.-4. klass (klassiõpetus traditsioonilise aineõpetusena);
 - 2) vanem kooliosa – 5.-9. klass (aineõpetus).
- 3.2.4. Nooremas kooliosas (1.-4. klass) kannab õppe- ja kasvatustöö eest põhivastutust klassiõpetaja. Noorema kooliosa lõpus toimub üldjuhul klassijuhatajate vahetus. Klassiõpetaja jätkab 5. klassis üksiku(te) õppeaine(te) õpetamisega.
- 3.2.5. Vanemas kooliosas (5.-9. klass) jälgivad ja suunavad õppe- ja kasvatustööd klassijuhataja ning aineõpetajad.
- 3.2.6. Noorema kooliosa õpilaste tunnid toimuvad üldjuhul koduklassides ja vanemas kooliosa õpilaste tunnid erinevates ainekabinettides.

- 3.2.7. Esimeses klassis on õppe ja kasvatuse põhitaotluseks õpilaste kohanemine koolieluga, turvatunde ja eduelamuse kogemine ning valmisoleku kujunemine edasiseks edukaks õppetööks.
- 3.2.8. I kooliastmes tegeletakse peamiselt õpiharjumuste ja klassikollektiivi kujundamisega. Õpitakse arvestama kooli reeglitega, erinevates olukordades käituma üldtunnustatud norme järgides. Olulisel kohal on õpikeskkonna organiseerimine ja igapäevase õpitegevuse planeerimine, meeskonnatöö oskuste kujundamine, loovuse arendamine, keskkonnateadlikkus, liikluskasvatus. Õpetaja olulisim ülesanne on toetada iga õpilase eneseisku ja õpimotivatsiooni, ära tunda õpiraskusi ning vastavalt pakkuda tugisüsteeme ja õpiabi.
- 3.2.9. II kooliastmes suudab õpilane kooliga seotud õppimist teistest tegevustest eristada, planeerida koolivälist tegevust, seada eesmärgid ja hinnata nende saavutamist. Oluliseks muutub klassi tegevuste ühine kavandamine ja läbiviimine, iseseisvuse kasvatamine. Õpetaja abiga kavandatakse pikemaajalisi ühiseid projekte (tervisekäitumine, heategevus, klassiüritused läbivate teemade käsitlemiseks, õpimotivatsioon jmt). Olulisel kohal on tervislike eluviiside kujundamine ning kodukoha ajaloo tundmaõppimine. Põhitaotlus on vastutustundlike ja iseseisvate õpilaste kujunemine, õpilaste erivõimete ja huvide äratundmine ning arendamine; õpiraskustega õpilastele tugisüsteemide ja õpiabi pakkumine.
- 3.2.10. III kooliastmes viiakse ellu pikemaajalisi projekte õpitu seostamiseks tavaeluga (tervisekäitumine, karjääriplaneerimine jmt), kujunevad välja referaadi kirjutamise ja iseseisva uurimustöö koostamise oskused. Oluliseks muutuvad karjääri kavandamisega seonduvad tegevused, minakontseptsiooni kujunemine. Õppe- ja kasvatuse põhitaotlus on aidata õpilastel kujuneda vastutustundlikeks ühiskonnaliikmeteks, kes tulevad igapäevaelus iseseisvalt toime ning suudavad oma huvidele ja võimetele vastavat õpiteed valida.
- 3.2.11. Õppeaasta koosneb 35 õppenädalast.
- 3.2.12. Õpet kavandades ja ellu viies arvestatakse, et õpilase õppekoormus oleks ea- ja jõukohane, võimaldades talle aega puhkuseks ja huvitegevuseks.
- 3.2.13. Õpetaja planeerib oma tööd koostöös teiste õpetajatega. Perioodi jooksul läbitavad peamised teemad, vajalikud õppevahendid, hindamise korraldus ja planeeritavad sündmused tehakse teatavaks perioodi alguses.
- 3.2.14. III kooliastme loovtöö sooritavad õpilased üldjuhul 8. klassis.

- 3.2.15. Õppe- ja kasvatustöö peamiseks vormiks on enamasti õppetund, kuid õppetöö võib toimuda ka teistes õppevormides (nt projektitöö, õppepäev, iseseisev töö jne).
- 3.2.16. Kooli õppekeel on eesti keel. Eesti keelt kui emakeelt õpitakse ainekava „Eesti keel ja kirjandus“ järgi, välja arvatud juhul, kui põhikoolis õpib eesti keelest erineva emakeelega õpilane või välisriigist saabunud õpilane, kelle eesti keele õppekogemus põhikoolis on lühem kui kuus õppeaastat. Sellisel juhul võib kool vanema nõusolekul õpetada eesti keelt riikliku ainekava „Eesti keel teise keelena“ järgi.
- 3.2.17. Koolis õpetatakse A-võõrkeelena inglise keelt alates 3. klassist. B-võõrkeelena õpitakse vene või saksa keelt alates 6. klassist. Uussisserändajatele pakutakse eesti keele lisaõppe võimalust. Võõrkeele rühmade avamine sõltub koolipoolsetest võimalustest ja õpilaste/lapsevanemate soovidest. Võõrkeele rühma soovituslik minimaalne suurus on 9 õpilast.
- 3.2.18. Õpiraskuste ennetamiseks ja õpipädevuse toetamiseks õpivad 5. klassi õpilased õpioskusi kooli valikõppeainena.
- 3.2.19. Valikõppeainet karjääriõpetus õpetatakse lõimitult teiste õppeainetega ja korraldatakse karjääriõppepäevadena koostöös Valgamaa Kutseõppekeskuse ja Valga Gümnaasiumiga.
- 3.2.20. Digipädevuse ja ainetevahelise lõimingu toetamiseks ning ainekavas määratletud õpitulemuste kinnistamiseks õpetatakse arvutiõpetust 3. ja 4. klassis integreeritult teiste õppeainetega.
- 3.2.21. Arvutiõpetuse ainekava põhineb riiklikul informaatika valikõppeaine soovituslikul ainekaval.
- 3.2.22. Ujumise algõpetus toimub 40-tunnises mahus kehalise kasvatuse tundide ajal I kooliastmes.

3.3. Tunnijaotusplaani õppeainete ja klasside lõikes

3.3.1. Kool tagab õpilasele õppe kohustuslikes ja valikõppeainetes alljärgnevas tunnijaotusplaanis vastavalt klassidele esitatud nädala õppetundide mahu:

	õppeained	1.	2.	3.	I KA	4.	5.	6.	II KA	7.	8.	9.	III KA
1.	eesti keel	5	6	5	21	6	3	3	13	2	2	3	7
	eesti keel/ lugemine	1	1	1		1							
	eesti keel/ KiVa /liiklus	1		1									
2.	kirjandus						2	2	4	2	2	2	6
3.	A-võõrkeel			3	3	3	4	3	10	3	3	3	9
4.	B-võõrkeel							3	3	3	3	3	9
5.	matemaatika	4	5	5	14	5	4	5	14	5	4	5	14
6.	loodusõpetus	1	1	1	3	2	2	3	7	2			2
7.	geograafia									1	2	2	5
8.	bioloogia									1	2	2	5
9.	keemia										2	2	4
10.	füüsika										2	2	4
11.	ajalugu						1	2	3	2	2	2	6
12.	inimeseõpetus		1	1	2		1	1	2	2			2
13.	ühiskonnaõpetus						1		1		1	1	2
14.	muusika	2	2	2	6	2	1	1	4	1	1	1	3
15.	kunst					1	1	1	3	1	1	1	3
	käeline tegevus*	3	4	2	9								
17.	käsitöö ja kodundus; tehnoloogiaõpetus					1	2	2	5	2	2	1	5
18.	kehaline kasvatus	3	3	3	9	3	3	2	8	2	2	2	6
19.	õpioskused						1		1				
20.	arvutiõpetus						1	1	2		1		1
	nädalakoormus	20	23	24	67	24	27	29	80	29	32	32	93

*I kooliastmes on kunst ja tööõpetus integreeritud õppeaineks „Käeline tegevus“.

Vaba tunniressursi kasutamine:

	õppeained	1.	2.	3.	I KA	4.	5.	6.	II KA	7.	8.	9.	III KA
1.	eesti keel	1		1	2	1			2			1	1
2.	A-võõrkeel						1		1				
3.	matemaatika	1	2	1	4	1			1			1	1
4.	arvutiõpetus						1	1	2		1		1
5.	Õpioskused*						1		1				
6.	kehaline kasvatus	1			1								
	nädalakoormus	3	2	2	7	2	3	1	7		1	2	3

- 3.3.2. Vaba tunniressurss on jaotatud õppeainete ja valikainete vahel eesmärgiga toetada üldpädevuste kujunemist.
- 3.3.3. Kooli õppekava tähenduses on pädevus teadmiste, oskuste ja hoiakute kogum, mis tagab suutlikkuse teatud tegevusalal või –valdkonnas loovalt, ettevõtlikult ja paindlikult tegutseda. Kooli õppekavas kirjeldatakse üldpädevusi, valdkonnapädevusi ja kooliastmetes taotletavaid pädevusi.
- 3.3.4. Üldpädevused on aine- ja valdkonnaülelised pädevused, mis on olulised inimeseks ja kodanikuks kasvamisel, mis kujunevad kõigi õppeainete kaudu ning tunni- ja koolivälises tegevuses. Üldpädevuste kujunemist jälgitakse ja suunatakse õpetajate omavahelises ning kooli ja kodu koostöös.
- 3.3.5. Valga Põhikooli kogu tegevust korraldatakse üldpädevuste kontekstis, sh õpetuse kavandamist, mõtestamist, läbiviimist ja tagasisidestamist. Kooli traditsioonilisi ja muid üritusi kavandatakse üldpädevuste kujundamise osana.

3.3.6. **Kultuuri- ja väärtuspädevus**

Kirjeldus	I kooliaste	II kooliaste	III kooliaste	Ülekoolilised tegevused pädevuse kujundamiseks	Hindamis-kriteeriumid
Suutlikkus hinnata inimsuhteid ja tegevusi üldkehtivate moraalinormide seisukohast	Peab lugu oma perekonnast, klassist ja koolist	Hindab harmoonilisi inimsuhteid, mõistab oma rolli pereliikmena, sõbrana, kaaslasena ja õpilasena	Tunneb üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires	Kooli laulu- ja tantsupidu. Tähtpäevade (sh vanarahva kalendri tähtpäevade tähistamine, nt emakeelepäev, kodanikupäev, vanavanemate päev, Halloween, sõbrapäev, advent, kadritrall vms).	Sündmustest ja tegevustest osavõtt (aktiivsus), rahuloluküsitlused, arutelud, analüüs, olümpiaadide ja konkursside tulemused, spordivõistlustest osavõtt ja tulemused, käitumine aktustel, arenguestlused, KiVa tundide tagasiside, lapsevanemate ja koostööpartnerite kaasamine.
Suutlikkus tajuda ja väärtustada oma seotust teiste inimestega	Teab, et kedagi ei tohi naeruvääristada, kiusata ega narrida	Suhtub inimestesse eelarvamusteta	Suhtub kõikidesse, sh teistest rahvustest inimestesse eelarvamustevabalt ja lugupidavalt	Tegevus õpilasesinduses. Kooliruumide kujundamine ja kaunistamine tähtpäevadeks.	
Suutlikkus tajuda ja väärtustada oma seotust loodusega	Käitub loodust hoidvalt	Väärtustab säästvat eluviisi, oskab looduses käituda, huvitub loodusest ja looduse uurimisest	Suhtub vastutustundlikult elukeskkonda ning elab ja tegutseb loodust ja keskkonda säästvalt, mõistab inimese ja keskkonna seoseid	Metsaistutamine. „Teeme Ära“ tegevustes osalemine.	
Suutlikkus tajuda ja väärtustada oma seotust oma ja teiste maade ja rahvaste kultuuripärandiga ning	Teab oma rahvuslikku kuuluvust ning suhtub oma rahvusesse lugupidavalt. Austab oma kodupaika,	Väärtustab oma rahvust ja kultuuri teiste rahvuste ning kultuuride seas	Tunneb ja austab oma keelt ja kultuuri ning aitab kaasa eesti keele ja kultuuri säilimisele ja arengule. Omab		

nüüdiskultuuri sündmustega	kodumaad ja Eesti riiki, tunneb selle sümboleid ning täidab nendega seotuvaid käitumisreegleid		ettekujutust ja teadmisi maailma eri rahvaste kultuuridest, suhtub teistest rahvustest inimestesse eelarvamustevabalt ja lugupidavalt. Peab lugu kultuuripärandist	Eesti Vabariigi aastapäevale pühendatud aktus. Kunstinäitused (Valka Kunstikool, meie koolipere looming).	
Suutlikkus väärtustada loomingut ja kujundada ilumeelt	Oskab ilu märgata ja hinnata; hindab loovust ning tunneb rõõmu loovast eneseväljendusest ja tegevusest	Väärtustab kunstiloomingut ning suudab end kunstivahendite abil väljendada	Suudab väljendada end loominguliselt, peab lugu kunstist ja kultuuripärandist	Kunstikuu tähistamine (ühismaalimine vms). Omaloominguliste näidendite konkurss. Osalemine maailmahariduse alastes tegevustes.	
Suutlikkus hinnata üldinimlikke ja ühiskondlikke väärtusi	On viisakas, täidab lubadusi	Peab kinni kokkulepetest, on usaldusväärne ning vastutab oma tegude eest, järgib ühiselu norme	Tunneb üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires	Jäätmete vähendamise nädala tegevused. Prügi sorteerimine. Tervisenädala sündmused.	
Suutlikkus väärtustada inimlikku, kultuurilist ja looduslikku mitmekesisust	Austab oma kodupaika, kodumaad ja Eesti riiki, suhtub oma rahvusesse lugupidavalt	Tunnustab inimeste, vaadete ja olukordade erinevusi ning mõistab kompromisside vajalikkust, oskab looduses käituda	Suhtub inimestesse eelarvamustevabalt ja lugupidavalt. Omab ettekujutust ja teadmisi maailma eri rahvaste kultuuridest, suhtub	Spordipäevad. Jõulupeod ja traditsiooniline	

			vastutustundlikult elukeskkonda ning elab ja tegutseb loodust ja keskkonda säästes	jõuluball III kooliastme õpilastele. Jõulujumalateenistus.	
Suutlikkus teadvustada oma väärtushinnanguid	On viisakas, täidab lubadusi, tahab olla terve, teab oma rahvuslikku kuuluvust, peab lugu oma perekonnast, klassist ja koolist. Hoiab puhtust ja korda, hoolitseb oma välimuse ja tervise eest	On usaldusväärne, peab kinni kokkulepetest, väärtustab oma rahvust ja kultuuri teiste rahvuste ja kultuuride seas, väärtustab tervislikke eluviise	Järgib üldtunnustatud väärtusi ja kõlblusnorme, kujundab oma ideaale, väärtustab ja järgib tervislikku eluviisi, on avatud enesearendamisele		

3.3.7. Sotsiaalne ja kodanikupädevus

Kirjeldus	I kooliaste	II kooliaste	III kooliaste	Ülekoolilised tegevused pädevuse kujundamiseks	Hindamis-kriteeriumid
Suutlikkus ennast teostada, toimida aktiivse, teadliku, abivalmi ja vastutustundliku kodanikuna ning toetada ühiskonna demokraatlikku arengut	Peab lugu oma perekonnast, klassist ja koolist, on viisakas; austab oma kodupaika, kodumaad ja Eesti riiki, tunneb selle sümboleid ning täidab nendega seotuid käitumisreegleid	Hindab harmoonilisi inimsuhteid, mõistab oma rolli pereliikmena, sõbrana, kaaslasena ja õpilasena, vastutab oma tegude eest. Tunnetab end oma riigi kodanikuna ja järgib ühiskondlike norme.	On aktiivne ja vastutustundlik kodanik, kes on huvitatud oma kooli, kodukoha ja riigi demokraatlikust arengust. On ettevõtlik, usub endasse. Tunneb ja austab oma keelt ja kultuuri ning aitab kaasa eesti keele ja kultuuri säilimisele ja arengule	Tegevus õpilasesinduses. Kodanikupäeva tähistamine, lapsevanemate ja koostööpartnerite külalistunnid kodanikupäeva raames. Ettevõtlusalase ringitegevuse pakkumine.	Õpilaste igapäevase käitumise jälgimine ja tagasisidestamine arenguestlustel, sündmustest ja tegevustest osavõtt ja aktiivsus. Lapsevanemate ja koostööpartnerite kaasamine.
Suutlikkus teada ning järgida ühiskondlike väärtusi ja norme ning austada erinevate keskkondade reegleid ja ühiskondlikku mitmekesisust, religioonide ja rahvuste omapära		Tunnetab end oma riigi kodanikuna ja järgib ühiskondlike norme. Tunnustab inimeste, vaadete ja olukordade erinevusi ning mõistab kompromisside vajalikkust	Tunneb üldtunnustatud väärtusi ja põlvkondlike väärtuste, järgib neid, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires. Omab ettekujutust ja teadmisi maailma eri rahvuste kultuuridest.	Heategevusüritused, heategevuslik kingilaat. Kooli laulu- ja tantsupidu. Tegevus õpilasesinduses. Näituste, muuseumide, teatrietenduste, kino	
Suutlikkus teha	Täidab lubadusi; teab,	Peab kinni	Väärtustab koostööd,		

koostööd teiste inimestega erinevates situatsioonides	kelle poole erinevate probleemidega pöörduda, ning on valmis seda tegema	kokkulepetest, on usaldusväärne, mõistab kompromisside vajalikkust	suhtub inimestesse eelarvamustevabalt ja lugupidavalt	külastused. Ühisprojektid (nt Kogumoos, projektipäevad).	
Suutlikkus aktsepteerida inimeste ja nende väärtushinnangute erinevusi ning arvestada neid suhtlemisel	On viisakas, oskab kaaslast kuulata ja teda tunnustada	Vastutab oma tegude eest, suhtub inimestesse eelarvamusteta	Võtab endale vastutuse oma tegude eest. Tunneb üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires Suudab end olukorda ja suhtlemispartnereid arvestades selgelt ja asjakohaselt end väljendada.	Tegevus õpilasesinduses. Emakeelepäeva tähistamine. Tegevus õpilasesinduses. Väärtuste mängu mängimine.	

3.3.8. Enesemääratluspädevus

Kirjeldus	I kooliaste	II kooliaste	III kooliaste	Ülekoolilised tegevused pädevuse kujundamiseks	Hindamis-kriteeriumid
Suutlikkus mõista ja hinnata iseennast, oma nõrku ja tugevaid külgi	Tahab õppida, tunneb rõõmu teadasaamisest ja oskamisest	Teab oma tugevaid ja nõrku külgi ning püüab selgusele jõuda oma huvides. On leidnud endale sobiva harrastuse.	On teadmishimuline, oskab õppida ja leida edasiõppimisvõimalusi, on ettevõtlik, usub endasse, on avatud enesearendamisele	Osalemine huviringides. Klassiõhtud, spordipäevad, õppekäigud loodusesse.	Õpilaste saavutuste ja käitumise jälgimine, huvialategevustes osalejate osakaal, tervisedenduse projektidest osavõtt, suitsuprii klassina püsimine, õpilaste eneseanalüüs, arenguestlused.
Suutlikkus analüüsida oma käitumist erinevates olukordades	Oskab end häälestada ülesandega toimetulemisele ning oma tegevusi ülesannet täites mõtestada	Oskab oma tegevust kavandada ja hinnata ning tulemuse saavutamiseks vajalikke tegevusi valida ja rakendada, oma eksimusi näha ja tunnistada ning oma tegevust korrigeerida	Juhib ja korrigeerib oma käitumist ning võtab endale vastutuse oma tegude eest, seab endale eesmärgid ja tegutseb nende nimel	Tervisedenduse projektides osalemine (suitsuprii klass, tervislik toitumine jne). Tervisekuu tegevused.	Jalgratturi eksami edukalt sooritanute arv.
Suutlikkus käituda ohutult ja järgida tervislikke eluviise	Tunneb rõõmu liikumisest, oskab ohtlikke olukordi vältida ja ohuolukorras abi küsida, oskab ohutult liigelda; hoiab puhtust ja korda, hoolitseb oma välimuse ja tervise eest ning tahab olla terve	Väärtustab säästvat ja tervislikku eluviisi, on teadlik tervist kahjustavatest teguritest ja sõltuvusainete ohtlikkusest. Järgib ühiselu norme.	Väärtustab ja järgib tervislikku eluviisi ning on füüsiliselt aktiivne, suudab tehnikat võimalikult riskita kasutada	Orienteerumine. Karjääriõpetuse valikaine. Liikluskasvatus ja jalgratturi kursused 3. klassi õpilastele. Õpetajate päeva	

Suutlikkus lahendada suhtlemisprobleeme	On viisakas, oskab kaaslast kuulata ja temaga arvestada. Teab, kelle poole erinevate probleemidega pöörduda, ning on valmis seda tegema.	Hindab harmoonilisi inimsuhteid, mõistab oma rolli pereliikmena, sõbrana, kaaslasena ja õpilasena; peab kinni kokkulepetest, on usaldusväärne ning vastutab oma tegude eest	Tunneb üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid ning järgib neid, suudab end olukorda ja suhtluspartnereid arvestades selgelt ja asjakohaselt väljendada, juhib ja korrigeerib oma käitumist ning võtab endale vastutuse oma tegude eest	tähistamine (õpetajad on 9. klassi õpilased). Südamenädal, maijooks. KÄ-RA palli võistlused (käsipall ja rahvaste pall).	
---	--	---	---	--	--

3.3.9. Õpipädevus

Kirjeldus	I kooliaste	II kooliaste	III kooliaste	Ülekooolilised tegevused pädevuse kujundamiseks	Hindamiskriteeriumid
Suutlikkus organiseerida õppekeskkonda individuaalselt ja rühmas ning hankida õppimiseks, hobideks, tervisekäitumiseks ja karjäärivalikuteks vajaminevat teavet	Oskab õppida üksi ning koos teistega, paaris ja rühmas. Oskab end häälestada ülesandega toimetulemisele ning tegevusi ülesannet täites mõtestada	Oskab keskenduda õppeülesannete täitmisele, oskab suunamise abil kasutada eakohaseid õpivõtteid (sh paaris- ja rühmatöövõtteid), oskab hankida erinevatest allikatest vajalikku teavet	Oskab õppida ja leida edasiõppimisvõimalusi, kasutades vajaduse korral asjakohast nõu, mõtleb süsteemselt, loovalt ja kriitiliselt, on avatud enesearendamisele	Muuseumitunnid, teemapäevad või – nädalad. Piletitega üleminekueksam 7. klassis. III kooliastme loovtöö.	Õpitulemuste jälgimine, konkursside, võistluste ja olümpiaade tulemused. Arenguestlused. Iseseisva töö päeva tulemused ja tagasiside. Miniteaduspäevadel osalenud algklasside õpilaste arv, TÜ õpikodades osalenute arv/ tunnistuse saanute arv ja
Suutlikkus planeerida	Oskab koostada	Oskab oma tegevust	Seab endale eesmärged ja	Õpioskuste aine II	

õppimist ja seda plaani järgida	päevakava ja seda järgida. Oskab jaotada aega õppimise, harrastustegevuse, koduste kohustuste ning puhkamise vahel	kavandada ja hinnata ning tulemuse saavutamiseks vajalikke tegevusi valida ja rakendada; oskab keskenduda õppeülesannete täitmisele ja suunamise abil kasutada eakohaseid õpivõtteid olenevalt õpiülesande iseärasustest	tegutseb nende nimel, oskab õppimist planeerida ja seda plaani järgida	kooliastmes. Tegevus õpilasesinduses. Linnaorienteerumine. Huviringide mess. Mälumäng „Öökull“. Miniteaduspäevad.	tagasiside. Mälumängus osalenute arv ja tagasiside. Üleminekueksami, loovtöö, põhikooli lõpueksamite edukus.
Suutlikkus kasutada õpitut erinevates olukordades ja probleeme lahendades ja seostada omandatud teadmisi varemõpituga	Kasutab õpitud teadmisi väljaspool kooli. Arvutab ning oskab kasutada mõõtmiseks sobivaid abivahendeid ja mõõtühikuid erinevates eluvaldkondades eakohaseid ülesandeid lahendades	Rakendab õpitud teadmisi praktikas. On kindlalt omandanud arvutamise- ja mõõtmiseoskuse ning tunnetab ja oskab juhendamise abil kasutada loogikareegleid ülesannete lahendamisel erinevates eluvaldkondades. Oskab oma arvamust väljendada, põhjendada ja kaitsta.	Seostab omandatud teadmisi varemõpituga, loob seoseid erinevate ainet ja igapäevaelu vahel. Suudab lahendada igapäevaelu erinevates valdkondades tekkivaid küsimusi, mis nõuavad matemaatiliste mõttemetodite (loogika ja ruumilise mõtlemise) ning esitusviiside (valemite, mudelite, skeemide, graafikute) kasutamist. Suudab end olukorda arvestades kõnes ja kirjas selgelt ja asjakohaselt väljendada,	Iseseisva töö päev algklassides. Osalemine erinevates teadusprojektides, koolitustel, õpikodades.	

			mõistab inimese ja keskkonna seoseid, oskab esitada teaduslikke seisukohti ja teha tõendusmaterjali põhjal järeldusi		
Suutlikkus analüüsida oma teadmisi ja oskusi, motiveeritust ja enesekindlust ning selle põhjal edasise õppimise vajadusi	Tunneb rõõmu teadasaamisest ja oskamisest, tahab õppida	Oskab oma arvamust väljendada, põhjendada ja kaitsta, teab oma tugevaid ja nõrku külgi ning püüab selgusele jõuda oma huvides, on leidnud endale sobiva harrastuse ning omab üldist ettekujutust töömaailmast. Oskab oma tegevust kavandada ja hinnata ning tulemuse saavutamiseks vajalikke tegevusi valida ja rakendada, oma eksimusi näha ja tunnistada ning oma tegevust korrigeerida.	Seab endale eesmärged ja tegutseb nende nimel, juhib ja korrigeerib oma käitumist ning võtab endale vastutuse oma tegude eest. Usub endasse, on teadmishimuline, oskab õppida ja leida edasiõppimisvõimalus, kasutades vajaduse korral asjakohast nõu		

3.3.10. Suhtluspädevus

Kirjeldus	I kooliaste	II kooliaste	III kooliaste	Ülekoolilised tegevused pädevuse kujundamiseks	Hindamis-kriteeriumid
Suutlikkus ennast selgelt, asjakohaselt ja viisakalt väljendada nii emakeeles kui ka võõrkeeltes, arvestades olukordi ja mõistes suhtluspartnereid ning suhtlemise turvalisust	Suudab tekstidest leida ja mõista seal sisalduvat teavet ning seda suuliselt ja kirjalikult esitada. Mõistab ja kasutab õpitavas võõrkeeles igapäevaseid äraõpitud väljendeid ja lihtsamaid fraase	Oskab mõtestatult kuulata ja lugeda eakohaseid tekste, luua eakohasel tasemel keeleliselt korrektseid ning suhtlussituatsioonidele vastavaid suulisi ja kirjalikke tekste ning mõista suulist kõnet. Tuleb vähemalt ühes võõrkeeles toime igapäevastes suhtlusolukordades, mis nõuavad otsust ja lihtsat infovahetust tuttavatel rutiinsetel teemadel. Oskab kasutada arvutit ja interneti suhtlusvahendina.	Suudab end olukorda ja suhtluspartnereid arvestades kõnes ja kirjas selgelt ja viisakalt väljendada, mõista ja tõlgendada erinevaid tekste. Valdab vähemalt üht võõrkeelt tasemel, mis võimaldab igapäevastes olukordades suhelda kirjalikult ja suuliselt ning lugeda ja mõista eakohaseid võõrkeelseid tekste.	Tegevus õpilasesinduses. Ülekooliline luulekonkurss. Tegevus meediaringis. Emakeelepäeva tähistamine. Õpilaste artiklid kooli kodulehel. Omaloominguliste näidendite konkurss. Klassiõhtud. Väitlusvõistlused.	Konkurssidest osavõtt ja konkursitulemused ning tagasiside, õpilaste õpitulemused eesti keeles ja võõrkeeltes. Funktsionaalse lugemise tasemetööde tulemused. Arenguvestlused. Üleminekuksami sooritamise ja loovtööde esitlemise edukus.
Suutlikkus ennast esitleda, oma seisukohti esitada ja põhjendada	Oskab ennast esitleda, oma seisukohti arusaadavalt väljendada ja lühidalt põhjendada	Oskab oma arvamust väljendada, põhjendada ja kaitsta	Suudab end olukorda ja suhtluspartnereid arvestades selgelt ja viisakalt väljendada. Suudab lahendada igapäevaelu erinevates	Loovtöö esitlemine ja kaitsmine 8. klassis. Piletitega üleminekuksam 7. klassis.	

			valdkondades tekkivaid küsimusi	A-võõrkeele lisatunnid	
Suutlikkus lugeda ning eristada ja mõista teabe- ja tarbetekste ning ilukirjandust	Loeb ja saab aru eriliigilistest tekstidest. Suudab tekstidest leida ja mõista seal sisalduvat teavet (sh andmeid, termineid, tegelasi, tegevusi, sündmusi ning nende aega ja kohta) ning seda suuliselt ja kirjalikult esitada	Oskab mõtestatult kuulata ja lugeda eakohaseid eriliigilisi tekste. Oskab hankida erinevatest allikatest vajalikku teavet, seda tõlgendada, kasutada ja edastada; oskab teha vahet faktil ja arvamusel	Mõistab ja tõlgendab erinevaid tekste.	vaba tunniressursi arvelt 4. ja 5. klassis. Funktsionaalse lugemise tasemetööd 4., 5., 7. ja 8. klassis. Koolisisene etlusvõistlus.	
Suutlikkus kirjutada eri liiki tekste, kasutades korrektset viitamist, kohaseid keelevahendeid ja sobivat stiili		Oskab luua eakohasel tasemel keeleliselt korrektseid ning suhtlussituatsioonile vastavaid suulisi ja kirjalikke tekste. Oskab arvutiga vormistada tekste.	Suudab end kirjalikult selgelt ja asjakohaselt väljendada, mõistab ja tõlgendab erinevaid tekste. Mõtleb süsteemselt, loovalt ja kriitiliselt	Eesti keele ja kirjanduse õpetamine tasemeõpperühmades	
Suutlikkus väärtustada õigekeelsust ja väljendusrikast keelt ning kokkuleppel põhinevat suhtlemisviisi	Tunneb rõõmu loovast eneseväljendusest ja tegevusest	Oskab luua eakohasel tasemel keeleliselt korrektseid tekste. Oskab oma arvamust väljendada. Väärtustab kokkuleppel põhinevat suhtlusviisi.	Tunneb ja järgib õigekirjareegleid		

3.3.11. Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus

Kirjeldus	I kooliaste	II kooliaste	III kooliaste	Ülekoolilised	Hindamis-kriteeriumid
-----------	-------------	--------------	---------------	---------------	-----------------------

				tegevused pädevuse kujundamiseks	
Suutlikkus kasutada matemaatikale omast keelt, sümboleid, meetodeid koolis ja igapäevaelus	Arvutab ning oskab kasutada mõõtmiseks sobivaid abivahendeid ja mõõtühikuid erinevates eluvaldkondades eakohaseid ülesandeid lahendades	On kindlalt omandanud arvutus- ja mõõtmisoskuse ning tunneb ja oskab juhendamise abil kasutada loogikareegleid ülesannete lahendamisel erinevates eluvaldkondades	Suudab lahendada igapäevaelu erinevates valdkondades tekkivaid küsimusi, mis nõuavad matemaatiliste mõttemetodite (loogilise ja ruumilise mõtlemise) ning esitlusviiside (valemite, mudelite, skeemide, graafikute) kasutamist	Matemaatika-võistlusel „Känguru“ osalemine. Vaba tunniressursi arvelt matemaatika lisatunnid. Matemaatika õpetamine tasemeõpperühmades. TÜ õpikojad, erinevad projektid, laborid, koolitused.	„Känguru“ tulemused ja osalenud õpilaste arv, tasemetööde ja lõpueksami tulemused. Osalemine TÜ õpikodades, erinevates projektides, koolitustel. Osalemine olümpiaadidel ja võistlustel, nende tulemused. Arenguvestlused. Orienteerumisvõistlusel osalenute arv, tagasiside.
Suutlikkus kirjeldada ümbritsevat maailma loodusteaduslike mudelite ja mõõtmisvahendite abil ning teha tõendus põhiseid otsuseid	Oskab sihipäraselt vaadelda, erinevusi ja sarnasusi märgata ning kirjeldada; oskab esemeid ja nähtusi võrrelda, ühe-kahe tunnuse alusel rühmitada ning lihtsat plaani, tabelit, diagrammi ja kaarti lugeda	Oskab esitada loodusteadlikke küsimusi ja hankida loodusteaduslikku teavet, huvitub loodusest ja looduse uurimisest, oskab looduses käituda. Tunneb ja oskab juhendamise abil kasutada loogikareegleid ülesannete lahendamisel erinevates eluvaldkondades	Oskab esitada loodusteaduslikke küsimusi, nende üle arutleda, esitada teaduslikke seisukohti ja teha tõendusmaterjali põhjal järeldusi.	Orienteerumisvõistlus maastikul 6.-8. klassi õpilastele. Mälumäng „Öökull“.	
Suutlikkus mõista	Käitub loodust	Oskab looduses	Mõistab inimese ja		

loodusteaduste ja tehnoloogia olulisust ja piiranguid	hoidvalt, teab tehnoloogia olulisust	käituda, oskab leida vastuseid oma küsimustele. Väärtustab säästvat eluviisi.	keskkonna seoseid. Oskab esitada teaduslikke seisukohti ja teha tõendusmaterjali põhjal järeldusi		
Suutlikkus kasutada uusi tehnoloogiaid eesmärgipäraselt	Oskab kasutada lihtsamaid kodus ja koolis kasutatavaid tehnilisi seadmeid	Oskab kasutada arvutit ja internetti suhtlusvahendina ning oskab arvutiga vormistada tekste.	Suudab tehnikamaailmas toimeta ja teha riskita kasutada		

3.3.12. Ettevõtlikkuspädevus

Kirjeldus	I kooliaste	II kooliaste	III kooliaste	Ülekoolilised tegevused pädevuse kujundamiseks	Hindamis-kriteeriumid
Suutlikkus ideid luua ja ellu viia, kasutades omandatud teadmisi ja oskusi erinevates elu- ja tegevusvaldkondades	Hindab loovust, tunneb rõõmu loovast eneseväljendusest ja tegevusest. Oskab kasutada sobivaid abivahendeid ja mõõtühikuid erinevates eluvaldkondades.	Oskab oma tegevust kavandada ja hinnata ning tulemuse saavutamiseks vajalikke tegevusi valida ja rakendada.	On ettevõtlik, usub endasse, kujundab oma ideaale, seab endale eesmärgid ja tegutseb nende nimel	Ettevõtlusalane huviring. Tegevus õpilasesinduses. Tegevus jõulupidude, sõbrapäeva, tutipäeva jms kooliaktuste ettevalmistamisel.	Klassi ja kooli ühistegevustes osalemine, õpilaste algatusel sündmused, õpilaste panus kooli kingilaadal. Osalemine vabatahtlikus töös ja heategevuses. Arenguveestlused. Ettevõtliku Kooli meetodika ja programmi kasutamine.
Suutlikkus näha probleeme ja neis peituvaid võimalusi, aidata kaasa probleemide lahendamisele	Teab, kelle poole erinevate probleemidega pöörduda, ning on valmis seda tegema	Oskab leida vastuseid oma küsimustele, hankida erinevatest allikatest vajalikku teavet, seda tõlgendada, kasutada ja edastada.	Mõtleb süsteemselt, loovalt ja kriitiliselt, suudab lahendada igapäevaelu erinevates valdkondades tekkivaid küsimusi	Klassiõhtute ja –ürituste korraldamises osalemine.	
Suutlikkus seada eesmärgid, koostada plaane, neid tutvustada ja ellu viia	Oskab end häälestada ülesandega toimetulemisele ning oma tegevusi ülesannet täites mõtestada	Oskab oma tegevust kavandada ja hinnata ning tulemuse saavutamiseks vajalikke tegevusi valida ja rakendada. Oskab keskenduda õppeülesannete täitmisele. On leidnud endale sobiva	Oskab õppida ja leida edasiõppimisvõimalusi, kasutades vajadusel asjakohast nõu. Seab endale eesmärgid ja tegutseb nende nimel, juhib ja korrigeerib oma käitumist ning võtab vastutuse oma tegude eest. Mõtleb süsteemselt,	Kooliruumide kujundamine ja kaunistamine tähtpäevadeks. Projektõpe (nt Kogu moos) Heategevuslikule kingilaadale toodete	

		harrastuse ning omab üldist ettekujutust töömaailmast	loovalt ja kriitiliselt, on avatud enesearendamisele	valmistamine ja müük.	
Suutlikkus korraldada ühistegevusi ja neist osa võtta, näidata algatusvõimet ja vastutada tulemuste eest	Osaleb aktiivselt ühistegevustes ja täiskasvanu abil tegevuste organiseerimises	Osaleb aktiivselt ühistegevustes, näitab üles algatusvõimet ja korraldab täiskasvanu abil ühistegevusi. Peab kinni kokkulepetest, on usaldusväärne ning vastutab oma tegude eest.	On ettevõtlik ja aktiivne, osaleb aktiivselt ühistegevustes ja ühistegevuste korraldamises. Võtab endale vastutuse oma tegude eest.	Heategevuses ja vabatahtlikus töös osalemine (Teeme Ära, loomade varjupaiga tegevuse toetamine, linnaürituste korraldamisel abistamine jne).	
Suutlikkus reageerida loovalt, uuendusmeelselt ja paindlikult muutustele, võtta arukaid riske	Hindab loovust, tunneb rõõmu loovast eneseväljendusest ja tegevusest, oskab ohtlikke olukordi vältida ja ohuolukorras abi küsida	Oskab oma tegevust kavandada ja hinnata ning tulemuse saavutamiseks vajalikke tegevusi valida ja rakendada, oma eksimusi näha ja tunnistada ning oma tegevust korrigeerida	Suudab väljendada end loovalt, on ettevõtlik, kujundab oma ideaale, juhib ja korrigeerib oma käitumist ning võtab endale vastutuse oma tegude eest	Heategevuslik kingilaat. Tegevused programmi Ettevõtlik Kool raames.	

3.3.13. Digipädevus

Kirjeldus	I kooliaste	II kooliaste	III kooliaste	Ülekoolilised tegevused pädevuse kujundamiseks	Hindamiskriteeriumid
Suutlikkus kasutada uuenevat digitehnoloogiat toimetulekuks kiiresti muutuvas ühiskonnas nii õppimisel, kodanikuna tegutsedes kui ka kogukondades suheldes	Oskab kasutada lihtsamaid arvutiprogramme ning kodus ja koolis kasutatavaid tehnilisi seadmeid.	Oskab kasutada arvutit ja internetti suhtlusvahendina.	Suudab tehnikamaailmas toime tulla ning tehnikat eesmärgipäraselt kasutada. On teadmishimuline, ettevõtlik ja avatud enesearendamisele	Digipädevuse õpetamine VOSK (võta oma seade kaasa) põhimõtetel. Loovtööd III kooliastmes. Arvutiõpetus õppekava osana 5. ja 8. klassis ning ringitundidena 3., 4. ja 6. klassis.	Tagasiside arvutiõpetuse tundides, võistluste, konkursside, loovtööde tulemused. Arenguvestlused.
Suutlikkus leida ja säilitada digivahendite abil infot ning hinnata selle asjakohasust ja usaldusväärsust		Oskab leida vastuseid oma küsimustele, hankida erinevatest allikatest vajalikku teavet, seda tõlgendada, kasutada ja edastada; oskab teha vahet faktil ja arvamusel	Oskab tehnikat kasutada eesmärgipäraselt, mõistab ja tõlgendab erinevaid tekste, esitab teaduslikke seisukohti ja teeb tõendusmaterjali põhjal järeldusi. Mõtleb süsteemselt, loovalt ja kriitiliselt	Osalemine erinevates e-programmides. Internetipõhistel konkurssidel osalemine.	
Suutlikkus osaleda digitaalses sisuloomes, sh tekstide, piltide, multimeediumide loomisel ja kasutamisel		Oskab arvutiga vormistada tekste ja osaleb digitaalses sisuloomes	On teadmishimuline, oskab õppida ja leida edasiõppimisvõimalusi, kasutades vajadusel asjakohast nõu. Oskab kasutada ja luua digitaalseid tekste, pilte,	Tegevus õpilasesinduses (plakatite ja veebireklaamide koostamine	

Kasutada probleemilahenduseks sobivaid digivahendeid ja võtteid, suhelda ja teha koostööd erinevates digikeskkondades		Oskab kasutada arvutit ja internetti suhtlusvahendina. Oskab leida vastuseid oma küsimustele, hankida erinevatest allikatest vajalikku teavet, seda tõlgendada, kasutada ja edastada	multimeediumeid Suudab tehnikamaailmas toime tulla ning tehnikat eesmärgipäraselt ja võimalikult riskita kasutada. Mõtleb süsteemselt, loovalt ja kriitiliselt, suudab end olukorda ja suhtluspartnerid arvestades selgelt ja asjakohaselt väljendada	kooliürituste reklaamiks)		
Olla teadlik digikeskkonna ohtudest ning osata kaitsta oma privaatsust, isikuandmeid ja digitaalset identiteeti	Oskab ohtlikke olukordi vältida, teab, kelle poole probleemidega pöörduda	On teadlik tervist kahjustavatest teguritest ja digikeskkonna ohtudest. Oskab kaitsta oma privaatsust ja isikuandmeid.	Suudab tehnikat võimalikult riskita kasutada. Väärtustab ja jälgib tervislikku eluviisi ja on füüsiliselt aktiivne. On teadlik digikeskkonna ohtudest ja oskab kaitsta oma privaatsust, isikuandmeid ja digitaalset identiteeti. Võtab vastutuse oma tegude eest.			
Järgida digikeskkonnas samu moraali- ja väärtuspõhimõtteid nagu igapäevaelus	On digikeskkonnas viisakas, ja lugupidav; teab, et kedagi ei tohi naeruvääristada, kiusata ega narrida	On digikeskkonnas usaldusväärne ning vastutab oma tegude eest, suhtub inimestesse	Tunneb üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid. Suhtub (teistest rahvustest)			

		eelarvamusteta, järgib ühiselu norme. Ei kahjusta enda tegevusega teiste õigusi.	inimestesse eelarvamustevabalt ja lugupidavalt		
--	--	--	--	--	--

- 3.3.14. Lähedase eesmärgiseade ja õppesisuga õppeained moodustavad ainevaldkonna. Ainevaldkonna õppeainete õpetamise peamine eesmärk on vastava valdkonnapädevuse kujundamine, mida toetavad õppeainete eesmärgid ja õpitulemused. Valdkonnapädevuse kujunemist toetavad lõiming teiste ainevaldkondade õppeainetega ning tunni- ja kooliväline tegevus.
- 3.3.15. Kooli õppekava ainevaldkonnad:
- 1) keel ja kirjandus;
 - 2) võõrkeeled;
 - 3) matemaatika;
 - 4) loodusained;
 - 5) sotsiaalsained;
 - 6) kunstained;
 - 7) tehnoloogia;
 - 8) kehaline kasvatus.
- 3.3.16. Kooli valikõppeained on arvutiõpetus, õpioskused ja karjääriõpetus.
- 3.3.17. Ainekavades esitatakse osaoskuste või õppeteemade kaupa taotletavad õpitulemused, mis toetavad kooliastmete õppe- ja kasvatusesmärkide saavutamist ja üld- ning valdkonnapädevuste kujunemist.

3.4. Läbivate teemade ja lõimingu rakendamine

- 3.4.1. Läbivad teemad on üld- ja valdkonnapädevuste, õppeainete ja ainevaldkondade lõimingu vahendiks ning neid arvestatakse koolikeskkonna kujundamisel. Läbivad teemad on aineüleised ja käsitlevad ühiskonnas tähtsustatud valdkondi ning võimaldavad luua ettekujutuse ühiskonna kui terviku arengust, toetades õpilase suutlikkust oma teadmisi erinevates olukordades rakendada.
- 3.4.2. Koolis püüeldakse selles suunas, et õpilasel tekiks suutlikkus ühe õppeaine teadmisi ja oskusi teise õppeainesse üle kanda, ning tekiks suutlikkus koolis õpitut seostada ka argielu teadmise ja oskusega.
- 3.4.3. Õppe lõimimine saavutatakse erinevate ainevaldkondade õppeainete ühisosa järgimisel, õppeainete, koolisiseste projektide ja läbivate teemade ühiste temaatiliste rõhuasetuste, õppeülesannete ning -viiside abil. Lõimingu saavutamiseks korraldab kool õpet ja kujundab õppekeskkonda ning õpetajate koostööd viisil, mis võimaldab

aineülest käsitlest: täpsustades pädevusi, seades õppe-eesmärke ning määrates erinevate õppeainete ühiseid probleeme ja mõistestikku.

3.4.4. Läbivate teemade õpe realiseerub eelkõige:

- 1) õppekeskkonna korralduses – kooli vaimse, sotsiaalse ja füüsilise õppekeskkonna kujundamisel arvestatakse läbivate teemade sisu ja eesmärke;
- 2) aineõppes – läbivatest teemadest lähtudes tuuakse aineõppesse sobivad teemakäsitleused, näited ja meetodid, viiakse koos läbi aineteüleseid, klassidevahelisi ja ülekoolilisi projekte. Õppeainete roll läbiva teema õppes on lähtuvalt õppeaine taotlustest ja õppesisust erinev, olenevalt sellest, kui tihe on ainevaldkonna seos läbiva teemaga;
- 3) valikõppeained toetavad läbivate teemade taotlusi;
- 4) läbivatest teemadest lähtuvas või õppeaineid lõimivas loovtöös – õpilased võivad läbivast teemast lähtuda selle loovtöö valikul, mida tehakse kas iseseisvalt või rühmatöona;
- 5) korraldades võimaluse korral koostöös kooli pidaja, paikkonna asutuste ja ettevõtete, teiste õppe- ja kultuuriasutuste ning kodanikuühendustega klassivälist õppetegevust ja huviringide tegevust ning osaledes maakondlikes, üle-eestilistes ja rahvusvahelistes projektides.

3.4.5. Lõimingu viisi valik on õpetajale vaba. Viisi valik sõltub sellest, mida tahetakse lõimimisega saavutada: kas luua seoseid üksikute õpitulemuste vahel, ainevaldkondade sees ja ainevaldkondade vahel või soovitakse lõiminguga saavutada kooliastme pädevusi, üldpädevusi või valdkonnapädevusi.

3.4.6. Õpetuses ja kasvatuses käsitletavat läbivad teemad, lõiming, rakendatavad ülekoollised ja koolivälised tegevuse ning koostööpartnerid

Jrk	Õpetuses ja kasvatuses käsitletavat läbivad teemad	Lõiming	Ülekoollised tegevused	Koolivälised tegevused	Koostööpartnerid
1.	Elukestev õpe ja karjääri planeerimine – taotletakse õpilase kujunemist isiksuseks, kes on valmis õppima kogu elu, täitma erinevaid rolle muutavas õpi-, elu- ja töökeskkonnas ning kujundama oma elu teadlike otsuste kaudu, sealhulgas tegema mõistlikke kutsevalikuid.	Ametite tutvustamine ainetundides, klassijuhatajatunnis, kandideerimisdokumentide koostamine. 9. klassi karjääriõppe valikaine (ainetundide ajal).	Karjääriinfo spetsialist ja karjäärinõustaja koolis – rühmatööd, individuaalsed nõustamised, huviringide mess. Tasuta huviringide pakkumine koolis.	Õppekäigud Valgamaa Rajaleidja keskusesse, ettevõtete ja asutuste külastused, koolivälised huviringid ja –koolid.	Valgamaa Rajaleidja keskus, Valga Gümnaasium, Valgamaa Kutseõppekeskus, Valga Kultuuri- ja Huvialakeskus, muusikakool, Valka Kunstikool, Valga Avatud Noortekeskus, Valgamaa Arenguagentuur jt.
2.	Keskkond ja jätkusuutlik areng – taotletakse õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ja keskkonnateadlikuks inimeseks, kes hoiab ja kaitseb keskkonda ning väärtustades jätkusuutlikkust, on valmis leidma lahendusi keskkonna- ja inimarengu küsimustele.	Eesti ja inglise keel, loodusõpetus, ühiskonnaõpetus, kunstiõpetus, ajalugu, geograafia. Tundides vestlused kokkuhoiust (vesi, elekter) ja keskkonna hoiust. Loovtöö koostamine.	Keskkonnakaitse programm (prügi sorteerimine, taaskasutamine). Orienteerumine 6.-8. klassi õpilastele.	Küünlaaluste korjamine KIK projekti õppekäigud Konnatalgud.	Kuusakoski, Keskkonna Investeeringute Keskus, Keskkonnaamet Eestimaa Looduse Fond, Valga Puu
3.	Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus – taotletakse õpilase kujunemist aktiivseks ning vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks, kes mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme ning	Ühiskonnaõpetus, inimeseõpetus, matemaatika, ajalugu, eesti keel, muusikaõpetus, arvutiõpetus,	Vahetusjalatsite ja helkurite kontroll. Kodanikupäeva tähistamine, heategevuslikud üritused, osalemine kooliürituste ja	Teeme Ära! Küünlaaluste kogumine. Ettevõtlusring. Vabatahtlik töö.	Kuusakoski Keskkonna Investeeringute Keskus Politsei Valga kodutute loomade varjupaik

	kodanikualgatuse tähtsust, tunneb end ühiskonnaliikmena ning toetub oma tegevuses riigi kultuurilistele traditsioonidele ja arengusuundadele.	Meeskonnatööd (rühmatööd).	klassiõhtute korraldamisel ning nendest aktiivne osavõtt.		Valga Isamaalise Kasvatuse Püsiekspositsioon
4.	Kultuuriline identiteet – taotletakse õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumislaidi kujundajana ning kultuuride muutumist ajaloo vältel, kellel on ettekujutus kultuuride mitmekesisusest ja kultuuriga määratud elupraktikate eripärast ning kes väärtustab omakultuuri ja kultuurilist mitmekesisust ning on kultuuriliselt salliv ja koostööaldis.	Geograafia, võõrkeel, eesti keel, ajalugu, ühiskonnaõpetus, kunstiõpetus, käeline tegevus.	Kooli laulu- ja tantsupidu. Õpilaste esinemised (pidudel). Jõulupeod ja jõuluball. Eesti Vabariigi aastapäeva aktus, kadritrall, vastlapäeva tähistamine, emakeelepäeva tähistamine temaatiliste tundidega, sõbrapäeva ja Halloweeni tähistamine, koolisisesed näitused.	Teatri ühiskülastused, muuseumi külastused, kinokülastused, näitusekülastused vms õppekäigud võimaluse korral.	Valga Kultuuri- ja Huvialakeskus Ahhaa-keskus Tervisemuuseum, Energiakeskus, Loomaaed, Lennusadam, Teletorn, Elistvere Loomapark, Jääajakeskus
5.	Teabekeskond – taotletakse õpilase kujunemist teabeteadlikuks inimeseks, kes tajub ja teadvustab ümbritsevat teabekeskonda, suudab seda kriitiliselt analüüsida ning toimida selles oma eesmärkide ja ühiskonnas omaksvõetud kommunikatsioonieetika järgi.	Loovtöö, kõik õppeained.	Teadusteater, Kohtumine teadlastega, loodusainete õpitoad (võimaluse korral), raadioring, olümpiaadid, konkursid, võistlused. Miniteaduspäevad.	Eesti Füüsika Seltsi, TÜ loodus- ja tehnoloogia-teaduskonna, TÜ füüsika instituudi ja TÜ Teaduskooli füüsika, keemia ja bioloogia õpikojad, TÜ Teaduskooli olümpiaadid, konkursid, võistlused Osalemine veebipõhistel konkurssidel,	Eesti Füüsika Selts, TÜ loodus- ja tehnoloogia-teaduskond, TÜ füüsika instituudi, TÜ Teaduskool, Valga Keskraamatukogu, pangad, Valgamaa Rajaleidja keskus

6.	Tehnoloogia ja innovatsioon – taotletakse õpilase kujunemist uuendusaltiks ja nüüdisaegseid tehnoloogiaid eesmärgipäraselt kasutada oskavaks inimeseks, kes tuleb toime kiiresti muutuvas tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas.	Arvutiõpetus, loovtööd, kõik õppeained.	Õppimine e-õppe keskkondades, infootsing, ainealased referaadid ja loovtööd, fotonäitused Ringitöö tehnoloogiaõppe toetamiseks (Jänku Jussi Nutilabor, ro bootika)	Teadusbuss, teadusteater	Innove, TÜ Teaduskool, HARNO SA Vaata Maailma AHHA-keskus
7.	Tervis ja ohutus – taotletakse õpilase kujunemist vaimselt, emotsionaalselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes on võimeline järgima tervislikku eluviisi, käituma turvaliselt ning kaasa aitama tervist edendava turvalise keskkonna kujundamisele.	Inimeseõpetus, loodusõpetus, ühiskonnaõpetus, füüsika, kehaline kasvatus, liikluskasvatus, päevakava ülesehitus.	Tervisekuu, südamenädal, suitsuprii klass, tervisliku toidu päev, spordiringid, liikluskasvatus, orienteerumine, spordipäevad, seikluslik metsavõistlus.	Spordiringid, Tervise Arengu Instituudi, Valga politsei, Päästeameti, Keskkonnameti ja Maanteeameti teavitus- ja ennetustegevusprojektid, maakondlikud ja vabariiklikud spordivõistlused.	Punane Risti Selts, kooli toitlustaja(d), Valga Haigla, spordiringid, Valga politsei, Päästeamet Keskkonnamet Maanteeamet Tervise Arengu Instituut, Valgamaa Spordiliit, Eesti Koolispordi Liit
8.	Väärtused ja kõlblus – taotletakse õpilase kujunemist kõlbeliselt arenenud inimeseks, kes tunneb ühiskonnas üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid koolis ja väljaspool kooli, ei jää üksikõikseks, kui neid eiratakse, ning	Koolisümboolika, enesekasvatus, kohustused, kõik õppeained, kõik koolis toimuv tugineb kooli alusväärtustele.	Kooli aktused sh EV aastapäeva tähistamine, kodanikupäeva tähistamine, KiVa programm sh temaatilised klassijuhatajatunnid, jõulupeod, jõuluball,	EV aastapäeva, kodanikupäeva üritused/ viktoriinid jms, KiVa programm	KiVa koolid, Valga Isamaalise Kasvatuse Püsiekspositsioon SA, TÜ eetikakeskus

	sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires.		jõulujumalateenistus, kooli laulu- ja tantsupidu, kooli väärtused, väärtusmängude mängimine ja väärtusarutelud klassijuhataja tundides. Kunstikuu tähistamine.		
--	---	--	--	--	--

3.5. Kooli õppekavavälise õppimise või tegevuse arvestamine koolis õpetatava osana

- 3.5.1. Kool võib arvestada kokkuleppel lapsevanema ja direktori või direktori volitatud õpetaja või teise õppe- ja kasvatusalal töötava isikuga kooli õppekava välist õppimist või tegevust, sh õpinguid mõnes teises üldhariduskoolis koolis õpetatava osana tingimusel, et see võimaldab õpilasel saavutada kooli või individuaalse õppekavaga määratud õpitulemusi.
- 3.5.2. Kooli õppekava väliste õpingute või tegevuste arvestamine kooli õppekava osana võimaldab suurendada õpilaste, sealhulgas erivajadustega õpilaste hariduslikku mobiilsust ning avardada võimalusi kooliväliseks õppeks. Mujal õppimine annab paindlikuma võimaluse hariduse omandamiseks ja annab andekamatele õpilastele võimaluse ennast teostada.
- 3.5.3. Kooli õppekavavälise õppimise arvestamisel lähtutakse õpitu sisust ja õpitulemustest. Õpitu peab kokku sobima nende õpitulemustega, mille saavutamist taotletakse ja peab olema määratletav ka tasemega. Arvestatakse samal haridustasemel või kõrgemal tasemel omandatud.
- 3.5.4. Kooli õppekavaväliste õpingute või tegevuste arvestamise hindamine toetub vaid tõendusmaterjalidele. Tõendusmaterjalideks võivad olla primaarsed tõendusmaterjalid (töönäidised, kirjutatud projektid, uurimistööd, artiklid, kavandid, projekti ja/või uurimistö aruanded jm, mis otseselt tõestavad taotleja pädevusi või õpitulemusi), sekundaarsed tõendusmaterjalid (õpisoorituste tõend või hinneteleht, juhendaja või kogenuma kolleegi hinnang, õppeaine kava, kus on kirjas õppeaine/kursuse eesmärgid, õpitulemused, sisu lühikirjeldus, maht tundides, tõendus tegevuste sooritamise kohta) Koolil on õigus nõuda täiendavaid materjale, kui tõendusmaterjal õpitu sisu või õpitulemuste kohta pole piisav.
- 3.5.5. Kooli õppekavavälise õppe või tegevuse arvestamisel loetakse tulemused samaväärseks õppekava läbimisel saavutatud õpitulemustega.
- 3.5.6. Kooli õppekavaväliste õpingute või tegevuste arvestamisel kooli õppekava osana võivad võimalikud äraütlemised olla seotud:
- 1) tähtajalise aegumisega – kui õppimine on toimunud enam kui kolm aastat tagasi;
 - 2) sisulise aegumisega – teatud õpitulemused aeguvad ajas, näiteks seoses infotehnoloogia arenguga;

- 3) topeltarvestamise vältimisega — mujal (näiteks muusikakoolis) õpitu, mille tõenduseks on antud muusikakooli tunnistus, ei ole automaatselt üle kantav muusika õppeaine läbimisenä;
 - 4) muu mõjuv põhjus, miks õppekavavälist õppimist ei saa arvestada õppekava osana.
- 3.5.7. Kooli õppekavaväliste õpingute või tegevuste arvestamiseks vaatab kooli juhtkond läbi direktorile laekunud avaldused ja teeb otsuse õpingute arvestamise kohta kooli õppekava osana. Vajadusel kaastakse arutelule õpetaja(d).
- 3.5.8. Kooli õppekavaväliseid õpinguid või tegevusi ei arvestata seoses kooli lõpetamisega (lõpueksamid).

4. Õppekeskkonna mitmekesistamiseks kavandatud tegevused

4.1. Üldpõhimõtted

- 4.1.1. Õpet võib korraldada ka väljaspool kooli ruume (sealhulgas kooliõues, looduses, muuseumides, raamatukogudes, arhiivides, keskkonnahariduskeskustes, ettevõtetes ja asutustes,) ning virtuaalses õpikeskkonnas. Õppekäigud, õuesõpe, projektõpe jne kirjeldatakse detailsemalt ainekavades.
- 4.1.2. Projektõppe raames toimub õpe koolis ühest üldteemast lähtuvalt, mida käsitletakse erinevate õppeainete kaudu, lõimides neid omavahel.
- 4.1.3. Osalemist projektides ning kooli esindamist olümpiaadidel, konkurssidel, võistlustel ja kultuuriüritustel loetakse õppe- ja kasvatustöö osaks.
- 4.1.4. Tundide ajast on lubatud õpilasi osalema piirkondlikel, üle-eestilistel ja rahvusvahelistel õpilasvõistlustel. Õpilasi juhendavad ja nõustavad olümpiaadideks ja võistlusteks ettevalmistumisel vastava aine õpetajad. Õpilasel on õigus kasutada klassijuhatajaga kooskõlastatult ühte õppepäeva olümpiaadiks valmistumiseks.
- 4.1.5. Võistlustest ja olümpiaadidest osavõtt toimub juhendaja kirjaliku teavituse alusel Studiumi kalendris hiljemalt 3 päeva enne.

4.2. Projektide, tegevuspäevade ja ülekoooliliste ettevõtmiste kavandamise põhimõtted

- 4.2.1. Õppetöö mitmekesistamine toimub lisaks igapäevastes õppetundides kasutatavale erinevatele õppemeetoditele ka läbi erinevate projektide. Olulisel kohal projektide läbiviimisel on meeskonnatöö, mille aluseks on efektiivne koostöö.
- 4.2.2. Ülekooolilised ja koolidevahelised ettevõtmised ning projektid toetavad kooli põhiväärtusi ning aitavad ellu viia õppe- ja kasvatustöö eesmärgid. Eesmärgiks on liita üheks tervikuks erinevad vanusegrupid, võimaldades kogeda ja tunnustada nooremate või vanemate koolikaaslaste andeid ja oskusi ning süvendada ühiste väärtustega MEIE-tunnet. Projektid, tegevuspäevad ja ülekooolilised ettevõtmised kavandatakse nii, et need toetavad üldpädevusi ja ainetevahelist lõimingut ning aitavad kaasa õpilaste praktiliste oskuste omandamisele ja karjäärivalikule.
- 4.2.3. Ülekoooliliste ettevõtmiste ja projektide käigus kasvatame õpilastes vastutustunnet ja austust kaaslaste vastu.
- 4.2.4. Ülekoooliliste ettevõtmiste või projektide planeerimisel ja läbiviimisel osalevad, olenevalt ettevõtmise iseloomust, nii õpilasesindus kui õpilased ja kooli töötajad.
- 4.2.5. Ülekooolilisi projekte võivad algatada õpilased õpilasesinduse kaudu, lapsevanemad, õpetajad ja kooli juhtkond. Üle-eestilistes või rahvusvahelistes projektides osalemise kavandavad töörühmad või klassijuhatajad. Projektid koos eelarvega kinnitab direktor.
- 4.2.6. Kõikidel projektidel on kindlaks määratud projektijuht, kelle ülesanne on koostöös projektimeeskonnaga määratleda projekti eesmärgid, tegevus- ja ajakava, tegevused ja tulemused koos vastutajaga, planeerida vahendid ja kulutused ning projekti lõppedes ettevõtmise kajastamine ning tulemuste analüüs.
- 4.2.7. Õppetööd ja õpilaste sotsiaalset arengut ning üldpädevuste kujundamist toetavad erinevad loome- ja aineringid. Huvialategevuse planeerimisel koolis arvestatakse huviliste arvu ja koolipoolseid võimalusi (rahalisel vahendil, sobiv juhendaja). Koolis pakutavate huvialaringide eesmärgiks on õpilaste mõtlemise, esinemisjulguse, eneseväljendusoskuse, loomingulisuse, vastutusvõime kujunemise toetamine ja arendamine.

4.3. Õppekava rakendamist toetavad tegevused, õppekäigud jms klasside kaupa

1. klass					
Referaadid	Uurimused	Muuseumiõpe	Õuesõpe	Õppekäigud	Projektid
-	-	Raamatukogutund Temaatilised muuseumitunnid (võimaluse korral)	Puud/põõsad/taimed pargis	Valga Keskraamatukokku Valga liikluslinnakusse Pokumaale (soovituslik võimaluse korral)	KiVa projekt Kooli laulu- ja tantsupidu. Keskkonnainvesteeringute (KIK) projektid (rahastuse saamisel).
2. klass					
Referaadid	Uurimused	Muuseumiõpe	Õuesõpe	Õppekäigud	Projektid
Erinevad loomatõud ja taimesordid.	Minu sugupuu	Raamatukogutund Temaatilised muuseumitunnid (võimaluse korral)	Õuesõpe (kooliõu, kooliümbrus, linnapark).	Päästeametisse	KiVa projekt Kooli laulu- ja tantsupidu. Keskkonnainvesteeringute (KIK) projektid (rahastuse saamisel). Eesti Koolispordi Liit- „Noor Lõvisüda“ (õpilaste spordimärk) Eesti Ujumisliit- „Veega sõber“ (märgiujumine)
3. klass					
Referaadid	Uurimused	Muuseumiõpe	Õuesõpe	Õppekäigud	Projektid
-	Eesti kõrgemad puud	Temaatilised muuseumitunnid (võimaluse korral)	Pedeli paisjärv Priimetsa matkarada Ilmavaatlused	Valgamaa Kaitseliidu malevasse	KiVa projekt Kooli laulu- ja tantsupidu. Tere, kevad! Keskkonnainvesteeringute (KIK) projektid (rahastuse saamisel).

					KÄ-RA pall. Eesti Koolisporti Liit- „Noor Lõvisüda“ (õpilaste spordimärk)
--	--	--	--	--	---

4. klass					
Referaadid	Uurimused	Muuseumiõpe	Õuesõpe	Õppekäigud	Projektid
Referaat loomast/ linnust	Leiva hallitus	Temaatilised muuseumitunnid (võimaluse korral)	Loodusvaatlused Ilmavaatlused	Valga Keskraamatukokku (raamatukogutund)	KiVa projekt Kooli laulu- ja tantsupidu Tere, kevad! Suitsuprii Klass Keskkonnainvesteeringute (KIK) projektid (rahastuse saamisel). KÄ-RA pall Eesti Koolisporti Liit- „Noor Lõvisüda“ (õpilaste spordimärk) Eesti Suusaliit- SUUSABUSS (suusapäev koolis) Eesti Kergejõustikuliit - TV 10 olümpiastarti (võistlussari)

5. klass					
Referaadid	Uurimused	Muuseumiõpe	Õuesõpe	Õppekäigud	Projektid
	Uurimus Eesti kalaliigi või veetaime kohta. Oma toa plaani koostamine	Temaatilised muuseumitunnid (võimaluse korral) Valga Kultuuri- ja Huvialakeskuses	Õppekäik Pedeli paisjärve elustiku ja ümbrusega tutvumiseks. Linnapargi elustikuga	Õppekäik (Pähni) looduskeskuse (võimaluse korral). Loodusmatk, raba külastamine.	KiVa projekt Kooli laulu- ja tantsupidu. Suitsuprii klass Keskkonnainvesteeringute (KIK) projektid (rahastuse saamisel). Projektõpe - Risttahuka (kuubi)

	mõõtkava järgi. Mõõtkava järgi kauguste arvutamine (lõiming loodusainetega)	kunstinäituste külastamine	tutvumine Aritmeetilise keskmise leidmine looduses.		mudelite koostamine ja nende pindala ja ruumala arvutamine. Tulp (sirglõik) diagrammide koostamine loodusest võetud andmete põhjal. KÄ-RA pall; Eesti Kergejõustikuliit- TV 10 olümpiastarti (võistlussari)
--	--	-------------------------------	--	--	--

6. klass					
Referaadid	Uurimused	Muuseumiõpe	Õuesõpe	Õppekäigud	Projektid
	Sektordiagrammi koostamine (päevaplaan)	Temaatilised muuseumitunnid (võimaluse korral) Valga Kultuuri- ja Huvialakeskuses kunstinäituste külastamine.	Linnulaulu tundmise tund Valga Linnapargis. Praktilised tööd mullaprofiili, mullahorisontide ja metsatüüpide õppimiseks Priimetsas. Maastikuorienteerumi ne	Õppekäik panka Õppekäik sohu (võimaluse korral) (Teringi raba/ Kuresoo).	KiVa projekt Kooli laulu- ja tantsupidu. Suitsuprii Klass KEAT Keskkonnainvesteeringute (KIK) projektid (rahastuse saamisel). Projektõpe - Prismade mudelite valmistamine. nende pindala ja ruumala arvutamine. Täisarvude liitmine ja lahutamine (ümberpööratud klassiruumi põhimõte). Projektõpe - Kogu moos Projektõpe - Temperatuuri graafiku koostamine teatud ajavahemikul (rühmatöö). Projektõpe - Tarbeteksti lugemine - retsepti järgi küpsisetordi vms valmistamine, kirjandusliku mängu valmistamine. Eesti Kergejõustikuliit- TV 10 olümpiastarti (võistlussari)

7. klass					
Referaadid	Uurimused	Muuseumiõpe	Õuesõpe	Õppekäigud	Projektid
	Vedelike tiheduste uurimine.	Temaatilised muuseumitunnid (võimaluse korral) Valga Kultuuri- ja Huvialakeskuses kunstinäituste külastamine	Maa-alade pindalade arvutamine. Kõrguste, kauguste mõõtmine. Maastikuorienteerumine. Kooliümbruse taimestiku tundmine, mõõtmine, kirjeldamine, kaardistamine.	Liikumine „Sport kõigile“ terviseüritus(ed) Õppekäik tervisekabinetti.	Heategevuslik kingilaat Jõuluball Kooli laulu- ja tantsupidu. Keskkonnainvesteeringute (KIK) projektid (rahastuse saamisel). Projektõpe - Arvukäabused ja arvuhiiglasel elus ja looduses (arvu esitamine). Püströöptahuka mudeli valmistamine, selle pindala ja ruumala arvutamine. Eesti Kergejõustikuliit - TV 10 olümpiastarti (võistlussari)

8. klass					
Referaadid	Uurimused ettekanded	Muuseumiõpe	Õuesõpe	Õppekäigud	Projektid
III kooliastme loovtöö koos esitlemisega	III kooliastme loovtöö koos esitlemisega				III kooliastme loovtöö koos esitlemisega
	Korrapärased hulknurgad, nende konstrueerimine. (Sakraalmatemaat	Temaatilised muuseumitunnid (võimaluse korral) Valga Kultuuri- ja	Pikkuste kaudne mõõtmine sarnasuse abil (kolmel erineval moel olenevalt ilmast).	Õppekursioon Tõravere Observatooriumisse (võimaluse korral).	Heategevuslik kingilaat Jõuluball Kooli laulu- ja tantsupidu. Keskkonnainvesteeringute (KIK) projektid (rahastuse saamisel).

	ika) Taimeosade, esitlus, botaanika e-kursuse läbimine. Seente uurimine, kirjeldamine, määramine.	Huvialakeskuses kunstinäituste külastamine,	Maa-alade pindalade arvutamine sobivateks kujunditeks jaotamise teel. Vee selgrootute uurimine. Taimede kirjeldamine, joonistamine Maastikuorienteerumine. Kooliümbruse taimestiku tundmine, mõõtmine, kirjeldamine, kaardistamine.	Õppekäik Tartu Ülikooli Botaanikaaeda ja Loodusmuuseumi (võimaluse korral). Liikumine „Sport kõigile“ terviseüritus(ed)	Projektõpe - Prisma mudeli valmistamine, selle pindala ja ruumala arvutamine. Kiirtetooreemi rakendamine (ümberpööratud klassiruumi põhimõttel). Ühe- ja kaheidulehelise taime kasvatamine ja uurimine. Seenenäituse korraldamine. Putukate mitmekesisus: stendi koostamine ja sellega seotud õpiülesanded, hindamine.
--	---	---	---	--	--

9. klass					
Referaadid	Uurimused ettekanded	Muuseumiõpe	Õuesõpe	Õppekäigud	Projektid
	Ettekanne (PowerPoint slaidiesitluse toel) loetud raamatu kohta. Korrapäraste hulktahukate leidmine ja esitlemine rühmatööna.	Teemaatilised muuseumitunnid (võimaluse korral) Valga Kultuuri- ja Huvialakeskuses kunstinäituste külastamine.	Pöördkehad looduses. Ruutfunktsioonid looduses ja ehituses (nutitelefoniga pildistamine, selle valemi koostamine). Maastikuorienteerumine (läbiviijad)	Õppekäik Tartu Ülikooli loodusmuuseumi (võimaluse korral). Liikumine „Sport kõigile“ terviseüritus(ed)	Heategevuslik kingilaat Jõuluball Kooli laulu- ja tantsupidu. Keskkonnainvesteeringute (KIK) projektid (rahastuse saamisel). Projektõpe - Silindri mudeli valmistamine, pindala ja ruumala arvutamine. Projektõpe - Keemialehe koostamine.

	Ettekanne argielukeemiast				Sugupuu uurimine.
--	------------------------------	--	--	--	-------------------

5. Liikluskasvatuse korraldus ja põhimõtted

5.1. Üldpõhimõtted

- 5.1.1. Liikluskasvatus on kooli õppe- ja kasvatustegevuse osa, mille käigus omandatakse üldised teadmised ja oskused ohutuks liiklemiseks.
- 5.1.2. Liikluskasvatuse eesmärk kujundada üksteisega arvestavaid liiklejaid, kellel on:
- 1) ohutu liiklemise harjumused ja kes tajuvad liikluskeskkonda ning hoiduvad käitumast teisi liiklejaid ohustavalt ja liiklust takistavalt;
 - 2) teadmised ja oskused, mis toetavad nende endi ja teiste liiklejate toimetulekut ja ohutust mitmesugustes liiklusolukordades nii jalakäija, sõitja kui ka juhina.
- 5.1.3. Liikluskasvatus toimub Valga Põhikoolis kooli õppekava ja ainekavade alusel. Ainekavades määratletakse teemad, mida käsitletakse lõimituna ainetundides. Igal sügisel viiakse kõikides klassides läbi temaatilised liiklusalased klassijuhatajatunnid esimeste klasside õpilastele ja nende vanematele koostöös.

5.2. Liikluskasvatuse teemad kooliastmete kaupa

5.2.1. Liikluskasvatuse teemade kaudu kujundatakse alljärgnevad üldised teadmised ja oskused ohutuks liiklemiseks kooliastmeti:

I kooliastme lõpuks õpilane:	II kooliastme lõpuks õpilane:	III kooliastme lõpuks õpilane:
<ul style="list-style-type: none"> ● teab hädaabi numbrit (112), oskab ohust teatada; ● oskab kirjeldada ohtusid oma kooliteel, põhjendada ning selgitada ohtude vältimist kooliteel; ● oskab kasutada ohutust tagavaid kaitsevahendeid, sh helkur, turvavöö, jalgratturi-, mopeedijuhile, põlve ning küünarnuki kaitsed, vajadusel ujumisrõngast, päästevesti; ● oskab käituda ühissõidukeis, siseneda, väljuda ning ohutult sõiduteed ületada; ● oskab valida jalgrattaga, rulaga, rulluiskeudega sõitmiseks ohutut kohta; ● oskab ohutult liikuda/liigelda märjal, libedal, lumisel teel; ● oskab valida tee, sh raudtee ületamiseks kõige ohutumat kohta; peatuda, kuulata, vaadata ning ohutuses veendununa sõidutee ületada; ● oskab määrata sõidukite liikumise suunda ning hinnata liikumise kiirust; ● oskab eristada valet/ohtlikku liikluskäitumist õigest/ohutust käitumisest. 	<ul style="list-style-type: none"> ● oskab ohust kiiresti ja korrektselt teatada; ● oskab kasutada ohutust tagavaid kaitsevahendeid, sh helkur, turvavöö, jalgratturi-, mopeedijuhile, põlve ning küünarnuki kaitsed; ● oskab käituda ühissõidukeis, siseneda, väljuda ning sõiduteed ületada; ● oskab hinnata sõidukite liikumissuunda, -kiirust ja kaugust; ● oskab valida tee sh raudtee ületamiseks kõige ohutumat kohta; ● oskab hinnata sõiduki liikumiskiirust ja määrata vahemaid ● tunneb/teab/mõistab liikluseeskirja nõudeid jalakäijale, juhile (jalgratturile); ● oskab leida informatsiooni ja lisamaterjali ohutuslaste teemakäsitluste kohta; ● oskab kaardistada ohtlikud kohad kooliteel, kirjeldab ohtu ja kuidas ohtu vältida. 	<ul style="list-style-type: none"> ● väärtustab ohutust, arvestab kaasliiklejatega ning on seaduskuulekas; ● oskab ohust teatada ja hinnata ohuolukorda; ● oskab vaatluse teel hinnata helkuri peegelduvuse omadusi; ● oskab kasutada ohutust tagavaid kaitsevahendeid, sh helkur, turvavöö, jalgratturi- ja mootorratturi kiiver, põlve ning küünarnuki kaitsed; ● teab ja tunneb nõudeid jalgratturile ja mopeedijuhile ning oskab vastavalt nõuetele käituda; ● oskab kaardil tähistada ohtlikud kohad kooliteel ja valida ohutuma teekonna sihtpunkti jõudmiseks; ● kirjeldab ohutu teekonna valiku põhimõtteid; ● mõistab liikluseeskirja nõudeid jalakäijale, juhile (jalgratturile, mopeedijuhile); ● on teadlik ohutuslastest kampaaniatest ning annab hinnangu ajas muutuvate hoiakute kujunemise kohta; ● oskab leida informatsiooni ja võrrelda Eesti (liiklus)ohutuslast olukorda teiste riikidega.

5.2.2. I kooliastmes on liikluskasvatuse sisuks jalakäija ja jalgratturi ohutu liiklemise, käitumise ja liikluses toimetuleku õpetamine, lähtudes eelkõige lapse koduümbruse liikluskeskkonnast.

5.2.3. II ja III kooliastmes on liikluskasvatuse sisuks erinevate liiklusolukordade selgitamine lapse enda ja teiste liiklejate seisukohalt ning linna ja maapiirkonna teedel ohutu liiklemise õpetamine.

5.3. Õpilaste ettevalmistamine jalgratturi juhiõiguse saamiseks

- 5.3.1. Jalgratta juhiloa taotlemiseks vajalikud teadmised ja oskused omandatakse I kooliastmes ainetundides.
- 5.3.2. Lõimitud liiklusõpetuse kavandamisel lähtub Valga Põhikool liiklusalastest õigusaktidest, mille alusel on õpilasel võimalik 4. klassis taotleda jalgratta juhtimise õigust.
- 5.3.3. Jalgratturite eksamineerimine ja neile juhilubade väljastamine toimub õigusaktidega sätestatud korras. Jalgratturi juhiloa eksam koosneb teooria testist ja sõidueksamist. Eksami edukalt sooritanud õpilastele väljastatakse jalgratturi juhiluba.

6. III kooliastme loovtöö temaatika valiku, juhendamise, töö koostamise ja hindamise kord

6.1. Loovtöö mõiste

- 6.1.1. Loovtöö sooritamine põhikooli III astmes on põhikooli lõpetamise tingimuseks. Valga Põhikooli õpilased koostavad õpetajate juhendamisel läbivatest teemadest lähtuva või õppeaineid lõimiva loovtöö üldjuhul 8. klassis. Loovtöö teema kantakse põhikooli lõputunnistusele.
- 6.1.2. Loovtööks loetakse õpilasuurimust ning projekti, kunstitööd või muud taolist ja selle kirjalikku kokkuvõtet.
- 6.1.3. Loovtööd võib teha õpilane individuaalselt või rühmatööna. Rühmatöö tegemisel peab olema eristatav iga õpilase panus.
- 6.1.4. Loovtöö teema, liigi ja töövormi valib õpilane ise. Valiku langetamisel on õpilasele abiks klassijuhataja ja/või aineõpetaja. Väljastpoolt kooli juhendaja puhul määratakse õpilasele koolipoolne kaasjuhendaja. Loovtöö juhendajad ja hindamiskomisjonid kinnitatakse direktori käskkirjaga. Loovtööde üldist korraldust koordineerib vanema astme õppejuht.

6.2. Loovtöö eesmärk

- 6.2.1. Loovtöö eesmärgiks on pakkuda õpilasele võimetekohast ning huvidest lähtuvat eneseteostuse võimalust ning toetada:

- 1) õpilase tervikliku maailmapildi, loomingulise algatusvõime ja loova eneseväljendusoskuse kujunemist ning aidata kaasa uute ideede tekkimisele ja teostamisele õppeainete lõimumise ja loovtöö protsessi kaudu;
- 2) õpimotivatsiooni, eneserefleksiooni ja kriitilise mõtlemise kujunemist;
- 3) õpilase kujunemist loovaks ning mitmekülgseks isiksuseks;
- 4) üldpädevuste kujunemist, sh iseseisev ja rühmas töötamine, probleemide lahendamine, kriitiline mõtlemine, argumenteerimis-, eneseväljendus- ja esinemisoskus, töö allikate ja andmetega; tegevuse kavandamine ning kavandatu järgimine, tegevuse ja töö analüüsimise oskus, loovtöö vormistamine, IKT vahendite kasutamine jne;
- 5) õpilast tema võimete paremal tundmaõppimisel, mis aitaks teha valikuid järgnevateks õpinguteks.

6.3. Loovtööde liigid

6.3.1. Loovtöökõs võib olla uurimistöö või praktiline töö.

6.3.2. **Uurimistöö** on ettevalmistatud kirjalik töö uurimuse või referaadi vormis:

- 1) **Uurimus** on valdavalt analüüsiva iseloomuga tekst, kus olulisel kohal on õpilase enda järeldused, tõlgendused ja üldistused. Uurimuse alla liigituvad nt kodu-uurimistöö, mille temaatikaks on oma kodukandi või mõne muu piirkonna (sh ajaloo või tänapäeva, inim- ja looduskeskkonna) uurimine; lühiajaline uuring-õpilane viib läbi suulise või kirjaliku piiratud mahuga ühekordsete andmete kogumise (küsitluse), teeb kokkuvõtte ja analüüsib saadud tulemusi lähtuvalt uurimisprobleemist vms.
- 2) **Referaat** on kellegi teise seisukohtade esitamine, sisukokkuvõte või ülevaade mingist tööst/ mingitest töödest või teema kokkuvõtlik ülevaade.

6.3.3. Uurimistöös võib kasutada uuritavat probleemi käsitlevaid refereeringuid erinevatelt autoritelt, kuid nende võrdlemise ja analüüsi käigus tuleb jõuda ka omapoolsete järeldusteni.

6.3.4. **Praktiline töö** on õpilas(t)e poolt loodud projekt, kunstitöö, heliteos, õppevahend, tehnoloogiline lahendus, õpilasfirma vms ja selle kirjalik kokkuvõte. Praktiline töö peab olema loodud taasesitatavas vormis.

6.4. Loovtööde juhendamine

6.4.1. Loovtöö teostab õpilane juhendatud õppeprotsessis, mille käigus õpilane rakendab iseseisva töö oskusi ja omandatud teadmisi, arendab loovust ja kinnistab ning täiendab koolis omandatud.

6.4.2. Juhendaja roll on suunav.

Juhendaja:

- 1) tutvustab õpilastele loovtööde juhendit, kirjalike tööde vormistamise juhendit, hindamismudeleid;
- 2) abistab õpilast loovtöö liigi ja teema valikul;
- 3) suunab õpilast leidma või annab talle vajaliku õppematerjali valitud teema kohta ning annab suuniseid info leidmiseks;
- 4) kavandab ja lepib õpilasega kokku loovtöö tegevus- ja ajakava;
- 5) jälgib töö vastavust sisuliste ja vormistamise nõuetele ning ajakava täitmist;
- 6) tutvub uurimistöö või praktilise töö kirjaliku kokkuvõttega ja viib sisse korrektiivid (sh parandab grammatikavead);
- 7) täpsustab rühmatöös liikmete tööpanuse;
- 8) annab loovtööle enne selle esitamist omapoolse heakskiidu;
- 9) nõustab õpilast edukaks loovtöö kaitsmiseks.

6.4.3. Loovtöö juhendamine võib toimuda individuaalselt või rühmas. Juhendaja kohtub juhendatava(te)ga vastavalt vajadusele ning kokkulepitud tegevus- ja ajakavale.

6.4.4. Loovtöö nõuetele vastavust kinnitab juhendaja uurimistöö või praktilise töö kirjaliku kokkuvõtte tiitellehe pöördel käsikirjas tekstiga: „Loovtöö vastab Valga Põhikooli kehtivatele nõuetele. Kuupäev/juhendaja allkiri“. Õpilane teeb samale leheküljele kirje kinnitamaks autorikaitse nõuete järgimist. Õpilase kirje: „Olen teinud loovtöö iseseisvalt. Kõik töö koostamisel kasutatud materjalid on viidatud. Kuupäev/õpilase allkiri“.

6.5. Nõuded loovtöö struktuurile

6.5.1. Loovtöö struktuurile esitatavad nõuded lähtuvalt loovtöö liigist:

Uurimistöö	Praktilise töö kirjalik kokkuvõte
Tiitelleht	
Sisukord	

Sissejuhatus: teemavaliku, aktuaalsuse ja meetodi(te) põhjendamine, töö tausta avamine, töö eesmärgi sõnastamine.	
Sisuline osa: erinevate faktide ja andmete esitamine teemakohaste peatükkidena, tõendusmaterjali kogumine, tulemuste kirjeldamine, analüüsimine ja järelduste tegemine. Kõik töö koostamisel kasutatud teiste autorite tööd, põhimõttelised seisukohad, tsitaadid, valemid, arvulised andmed ja pildimaterjal tuleb viidata.	Sisuline osa: praktilise töö kontseptuaalse lahenduse kirjelduse esitamine, tööprotsessi ja töö tulemuse kirjeldamine. Kõik töö koostamisel kasutatud teiste autorite tööd, põhimõttelised seisukohad, tsitaadid, valemid, arvulised andmed ja pildimaterjal tuleb viidata.
Kokkuvõte: tuuakse välja, mida uut saadi tööd tehes teada, mida õpiti. Lühikokkuvõte töö tulemustest ja järeldustest.	
Kasutatud kirjandus: kõik raamatud, õpikud, ajalehed, interneti materjalid vms, mida töös kasutati ja millele viidati (tähestikulises järjekorras).	
Lisad, kui on olemas.	

6.5.2. Uurimistöö minimaalne sisuline maht:

- 1) emakeeles 5-6 lehekülge (A4)
- 2) võõrkeeles 3 lehekülge (A4)

6.5.3. Praktilise töö kirjaliku kokkuvõtte minimaalne sisuline maht on 3-4 lehekülge (A4).

6.5.4. Uurimistöö ja praktilise töö kirjaliku kokkuvõtte vormistamisel juhendatakse Valga Põhikooli kirjalike tööde vormistamise juhendist.

6.5.5. Uurimistöö ja praktilise töö kirjalik kokkuvõte ja esitlus esitatakse elektrooniliselt, mille juhendaja salvestab kooli serveris vastavas kaustas.

6.6. Loovtööde esitlemine

6.6.1. Loovtööd kuuluvad avalikule esitlemisele hindamiskomisjoni ees. Loovtöö esitlemisele lubatakse õpilane, kes on esitanud juhendajale loovtöö koos kirjaliku osaga ja ettekannet toetava esitluse kokkulepitud tähtaegadeks. Loovtöö lubatakse esitlemisele koos juhendaja arvamusega. Hindamiskomisjon(id) moodustatakse direktori käskkirjaga.

- 6.6.2. Loovtööde esitlemine toimub suulise esitlusena, mida toetab digitaalne ettekanne. Ettekandeks on aega 5 minutit. Oma ettekandes avab õpilane loovtöö sisu ja toob välja:
- 1) teema valiku ja meetodite põhjenduse;
 - 2) töö eesmärgi ja ülesanded;
 - 3) töö lühiülevaate;
 - 4) töö kokkuvõtte: milleni jõuti ja kas eesmärk täideti;
 - 5) mida loovtöö tegemise käigus õppis, mida uut sai teada;
 - 6) kasutatud allikad.
- 6.6.3. Rühmatöö korral osalevad ja panustavad loovtöö esitlemisel kõik rühma liikmed.
- 6.6.4. Loovtööde esitlus algab õpilase pöördumisega komisjoni ning kuulajate poole, millele järgneb töö sisuline tutvustus. Seejärel kuulatakse juhendaja arvamust, õpilane vastab hindamiskomisjoni küsimustele. Esitlus lõppeb õpilase lõppsõnaga (õpilane tänab juhendajat, komisjoni, kuulajaid).

6.7. Loovtööde hindamine

- 6.7.1. Loovtöid hindab loovtööde hindamiskomisjon hindamismudeli põhjal, mis kinnitatakse direktori käskkirjaga.
- 6.7.2. Hinnang antakse:
- 1) **Loovtöö sisule, ideele ja teostusele.** Uurimusliku töö puhul töö vastavus teemale, töö põhjalikkus, faktide paikapidavus, kasutatud materjali hulk, sobivate meetodite valik ja rakendus. Praktilise töö puhul idee teostamine ja seatud eesmärkide saavutamine. Kunsttöö ning omaloomingulise muusikateose puhul hinnatakse teose ideed, originaalsust ja selle teostumist. Kõikide loovtööliikide puhul hinnatakse tööde ülesehitust ning uute seoste loomise oskust.
 - 2) **Loovtöö protsessile:** õpilase algatusvõime ja initsiatiiv, ajakava järgimine; kokkulepetest kinnipidamine, ideede rohkus, vastastikune koostöö juhendajaga.
 - 3) **Loovtöö vormistamisele:** vastavus vormistamise struktuurile ja koolis kehtestatud kirjalike tööde vormistamise nõuetele, terminite ja keele korrektne kasutamine, korrektne ja nõuetele vastav viitamine. Töö vormistamine korrektselt ja puhtalt arvutis (reavahe 1,5, tekst 12, tekstil rööpjoondus): olemas tiitelleht, sisukord, tekst liigendatud, kokkuvõte, kasutatud kirjandus, (lisad), leheküljed nummerdatud, lisatud illustratsioon(e).

- 4) **Loovtöö esitlemisele:** esitluse ülesehitus; kõne arusaadavus ja tempo; sobiv/asjakohane näitlikustamine; kontakt kuulajatega; küsimustele vastamine.
- 6.7.3. Kõik õpilased saavad lisaks hinde arvutiõpetuses kirjaliku töö arvutis vormistamise eest. Vastavalt mudelile hinnatakse kirjaliku töö vormistamist ja esitluse vormistamist.
- 6.7.4. Kui loovtöö on hinnatud mittesooritatuks, antakse õpilasele võimalus korduvaks loovtöö ettevalmistamiseks ja kaitsmiseks.
- 6.7.5. Põhikooli lõpetab õpilane, kelle loovtööle on hindamiskomisjoni poolt antud positiivne hinnang.
- 6.7.6. Loomevarguse ehk plagiaadi korral loetakse loovtöö mittesooritatuks.
- 6.7.7. Hariduslike erivajadusega õpilase ja lihtsustatud või laiendatud nõuetega loovtöö juhendamisel lähtutakse järgmistest põhimõtetest:
- 1) õpilase individuaalseid võimeid ja eripära arvestades võib loovtöö juhendaja lihtsustada või laiendada antud juhendi nõudeid;
 - 2) loovtöö juhendamisel ja hindamisel arvestatakse õpilase võimeid ja individuaalseid iseärasusi.

7. Õpilaste arengu ja hindamise korraldus

7.1. Hindamise eesmärk ja põhimõtted

- 7.1.1. Hindamise eesmärgiks on:
- 1) toetada õpilase arengut – anda tagasisidet õpilase arengu kohta, innustada ja suunata õpilast;
 - 2) suunata sihikindlalt õppima, suunata õpilase enesehinnangu kujunemist ja suunata õpilast edasise haridustee valikul;
 - 3) suunata õpetaja tegevust õpilase õppimise ja individuaalse arengu toetamisel;
 - 4) anda alus õpilase järgmisse klassi üleviimiseks ning põhikooli lõpetamise otsuse tegemiseks.
- 7.1.2. Hindamine on süstemaatiline teabe kogumine õpilase arengu kohta, selle teabe analüüsimine ja tagasiside andmine.
- 7.1.3. Hindamine on aluseks õppe edasisele kavandamisele.
- 7.1.4. Hindamine on kindlate kriteeriumite alusel antud hinnang õpilase teadmiste ja oskuste omandatuse taseme kohta vastavalt kirjeldatud õpitulemustele. Hinde kujunemise

alused kirjeldatakse ainekavas ja need lähtuvad ainekavas kirjeldatud oodatavatest õpitulemustest.

- 7.1.5. Kool teavitab õpilast ja tema vanemat hindamise korraldusest kooli kodulehe kaudu
- 7.1.6. Hindamisest teavitatakse õpilasi ja lapsevanemaid Stuudiumi keskkonna kaudu.
- 7.1.7. Õpilasele, kellel on mõnes õppeaines hinne „nõrk“ või „puudulik“, saadab klassijuhataja kord hindamisperioodi kestel koju väljaprintitud hinneteleht.
- 7.1.8. Kirjalikku tagasisidet õpilase kokkuvõtivate hinnete ja õpiväljundite saavutamise taseme kohta antakse vähemalt kolm korda õppeaastas elektrooniliselt Stuudiumi tunnistusel. Õppeaasta lõpus väljastatakse klassitunnistus. Vähemalt üks kord õppeaastas antakse suulist tagasisidet arenguevestlusel.
- 7.1.9. Igapäevaselt kasutatakse õpilase numbrilisele hindamisele lisaks kujundava hindamise põhimõtteid arvestavat sõnalist tagasisidet. Kirjalik sõnaline tagasiside antakse Stuudiumi päevikus hinde kommentaarina. Nooremas kooliosas antakse kirjalik sõnaline tagasiside koos numbriliste hinnetega.
- 7.1.10. Kool annab õpilasele ja vanemale kirjalikku tagasisidet õpilase õpitulemuste, käitumise ja hoolsuse kohta Stuudiumi keskkonnas, tunnistusel ja arenguevestluse kokkuvõttes. Nõuded õpilase käitumisele esitatakse kooli kodukorras.
- 7.1.11. Eksamihinnete, kokkuvõtivate hinnete ja hinnangute vaidlustamiseks teeb õpilane või lapsevanem avalduse kooli direktorile.

7.2. Kujundav hindamine

- 7.2.1. Kujundava hindamise käigus antakse õpilasele igapäevaselt tagasisidet, mis toetab õpiväljundite saavutamist õppeperioodi jooksul.
- 7.2.2. Kujundava hindamise eesmärk on õppimise toetamine ning õppeprotsessi suunamine ja korrigeerimine enne kokkuvõtvat hindamist.
- 7.2.3. Kujundava hindamisena mõistetakse õppe kestel toimuvat hindamist, mille käigus analüüsitakse õpilase teadmisi, oskusi, hoiakuid, väärtushinnanguid ja käitumist, antakse tagasisidet õpilase seniste tulemuste ning vajakajäämiste kohta, innustatakse ja suunatakse õpilast edasisele õppimisele ning kavandatakse edasise õppimise eesmärgid ja teed. Kujundav hindamine keskendub eelkõige õpilase arengu võrdlemisele tema varasemate saavutustega. Tagasiside kirjeldab õigel ajal ja võimalikult täpselt õpilase tugevaid külgi ja vajakajäämisi ning sisaldab ettepanekuid edaspidisteks tegevusteks,

mis toetavad õpilase arengut. Tegemist on eesmärgistatud, sisulise ja hinnanguvaba tagasisidega, millega kaasnevad edasiviivad juhised ja positiivne emotsioon.

- 7.2.4. Õppetunni ja muu õppetegevuse vältel saab õpilane õpetajalt, kaaslastelt või enesehinnangu abil individuaalset suulist või kirjalikku sõnalist tagasisidet õppeainet ja ainevaldkonda puudutavate teadmiste ja oskuste ning käitumise, hoiakute ning väärtushinnangute kohta.
- 7.2.5. Õpilane kaasatakse enese ja kaaslaste hindamisse, et arendada tema oskust eesmärke seada ning oma õppimist ja käitumist eesmärkide alusel analüüsida ning hoida ja tõsta õpimotivatsiooni. Kujundavas hindamises osalemine annab õpilasele võimaluse vastutada oma õppimise tulemuslikkuse ning annete väljaarendamise eest.
- 7.2.6. Kujundava hindamise ühe vahendina võib kasutada õpimappi, mis õppimise päevikuna sisaldab nii õppetöid kui ka tööde analüüsi ja tagasisidet.

7.3. Teadmiste ja oskuste hindamine

- 7.3.1. Iga õppeperioodi algul teavitatakse õpilasi hindamise alustest ja olulistest hinnatavatest töödest.
- 7.3.2. Õpilase ainealaseid teadmisi ja oskusi võrreldakse hinde panekul ainekavas toodud oodatavate õpitulemustega ja tema õppele püstitatud eesmärkidega. Ainealaseid teadmisi ja oskusi võib hinnata nii õppe käigus kui ka õppeteema lõppedes.
- 7.3.3. Hindamine viie palli süsteemis:
- 1) hindegaga „5” ehk „väga hea” hinnatakse õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele täiel määral või ületavad neid;
 - 2) hindegaga „4” ehk „hea” hinnatakse õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad üldiselt õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele;
 - 3) hindegaga „3” ehk „rahuldav” hinnatakse õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused võimaldavad õpilasel edasi õppida või kooli lõpetada ilma, et tal tekiks olulisi raskusi hakkamasaamisel edasisel õppimisel või edasises elus;
 - 4) hindegaga „2” ehk „puudulik” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui õpilase areng nende õpitulemuste osas on toimunud, aga võivad tekkida olulised raskused edasisel õppimisel või edasises elus;

- 5) hindegaga „1” ehk „nõrk” hinnatakse õpilast, kes tunnis olles ei tööta kaasa, kes ei ole andnud võimalust teadmisi kontrollida (ei esita tööd) või kui õpilase areng nende õpitulemuste osas puudub ning sellega on oluliselt raskendatud hakkamasaamine edasisel õppimisel või edasises elus.
- 7.3.4. Viie palli süsteemis hinnatavate kirjalike tööde koostamisel ja hindamisel lähtutakse põhimõttest, et kui kasutatakse punktiarvestust ja õpetaja ei ole andnud teada teisiti, koostatakse tööd nii, et:
- 1) hindegaga „5” hinnatakse õpilast, kes on saavutanud 90–100% maksimaalsest võimalikust punktide arvust;
 - 2) hindegaga „4” 75–89%;
 - 3) hindegaga „3” 50–74%;
 - 4) hindegaga „2” 0–49% maksimaalsest võimalikust punktide arvust;
 - 5) hindegaga „1” hinnatakse õpilast, kes ei ole andnud võimalust teadmisi kontrollida (ei esita tööd).
- 7.3.5. Skaalast 5% üles- ja allapoole moodustub piiritsoon, mille puhul õpetaja võib panna kas madalama või kõrgema hinde, arvestades töö mahtu, ülesande keerukust, vigade arvu ja liiki.
- 7.3.6. Ainete „Õpioskused“ ja „Karjääriõpetus“ puhul kasutatakse mitteeristavat hindamist:
- 1) hindegaga „arvestatud“ („A“) hinnatakse õpitulemuste saavutatust, mis ületab või vastab baastasemel omandatud õpitulemusele.
 - 2) hindegaga „mittearvestatud“ („MA“) hinnatakse baastasemest madalamal tasemel õpitulemuste saavutatust.
 - 3) I kooliastmes (1.-3. klass) hinnatakse mitteeristavalt õppeaineid „Muusika“, „Kunst“, „Tööõpetus“ ja „Kehaline Kasvatus“. Õppeained „Kunst“ ja „Tööõpetus“ on esimeses kooliastmes integreeritud õppeaineks „Käeline tegevus“.
- 7.3.7. Lisaks viie palli süsteemis numbrilisele ja mitte-eristavale hindamisele antakse õpilasele jooksvalt kirjalikku sõnalist tagasisidet kujundava hindamise põhimõtetele.
- 7.3.8. Koduõppel ja individuaalse õppekava järgi õppivaid õpilasi hinnatakse vastavalt individuaalses õppekavas sätestatud erisustele, arvestades õpilase võimeid, motivatsiooni ja vajadusi.
- 7.3.9. Kui hindamisel tuvastatakse kõrvalise abi kasutamine või mahakirjutamine, töö kopeerimine, hinnatakse kirjalikku või praktilist tööd, suulist vastust (esitust), praktilist tegevust või selle tulemust hindegaga „nõrk“.

7.4. Järelevastamine ja järeltööde sooritamine

- 7.4.1. Kui kirjalikku või praktilist tööd, suulist vastust (esitust), praktilist tegevust või selle tulemust on hinnatud hindega „puudulik“ või „nõrk“ või on hinne jäänud panemata, siis antakse õpilasele võimalus järelevastamiseks.
- 7.4.2. Järelevastamine ja järeltööde sooritamine toimub õpilase ja õpetaja vahelisel kokkuleppel. Koolis järgitakse põhimõtet, et õpilaste soovi õppida tuleb toetada kogu aeg.
- 7.4.3. Üldjuhul tuleb mitterahuldavalt omandatud materjal õpilasel järele vastata hiljemalt 10 õppepäeva jooksul peale hinde teavitamist ning järele vastata võib õpilane üks kord.
- 7.4.4. Järelevastamisel saadud hinne kantakse Stuudiumisse ja kehtima jääb viimasena sooritatud töö hinne. Järelevastamisele mitteilmumise korral jääb kehtima varasemalt saadud hinne.
- 7.4.5. Töö ajal puudunud õpilasele Stuudiumi päevikusse märgitakse töö mittesooritamist tähistav tähis (tegemata „T“ ja/või „!“), mis järelevastamise tulemusel asendatakse saadud hindega.
- 7.4.6. Juhul kui töö ajal koolist puudunud õpilane pole (mõjuva põhjuseta) ettenähtud ajal järeltööle ilmunud, kantakse Stuudiumisse töö mittesooritamist tähistava tähise asemele hinne „1“.
- 7.4.7. Õpilase pikemaajalise (enam kui üks õppenädal) puudumise korral toimub kontrolltööde järelevastamine aineõpetajaga kokku lepitud ajal 10 õppepäeva jooksul pärast õpilase kooli naasmist. Vajadusel kehtestatakse õpilasele klassijuhataja, aineõpetajate ja tugistruktuuride koostöös individuaalne järeltööde ja õpiabi ajakava.

7.5. Käitumise ja hoolsuse hindamine

- 7.5.1. Käitumise ja hoolsuse hindamise eesmärk on:
- 1) suunata õpilast järgima üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme ning täitma kooli kodukorra nõudeid;
 - 2) motiveerida õpilast hoolikalt täitma õppeülesandeid, olema aktiivne ja osavõtlik nii õppetunnis kui kooli tunnivälistes tegevustes.
- 7.5.2. Käitumise hindamine:
- 1) Õpilase käitumise hindamise aluseks on kooli kodukorra ja koolikohustuse täitmine ning üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnormide järgimine koolis.
 - 2) Käitumist hinnatakse hinnetega „eeskujulik“, „hea“, „rahuldav“ ja „mitterahuldav“.

- 3) Käitumishindega „eeskujulik“ hinnatakse õpilast, kellele üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnormide järgimine on harjumuspärane igas olukorras, kes ei hiline ainetundidesse ja kes täidab eeskujulikult ning järjepidevalt koolikohustust ja kooli kodukorra nõudeid.
- 4) Käitumishindega „hea“ hinnatakse õpilast, kes järgib üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme, täidab koolikohustust ning kooli kodukorra nõudeid, kuid kellel esineb selles üksikuid puudujääke.
- 5) Käitumishindega „rahuldav“ hinnatakse õpilast, kes üldiselt järgib üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme ja täidab üldiselt kooli kodukorra nõudeid ja koolikohustust, kuid kellel on esinenud eksimusi (käitumist puudutav märkus Stuudiumis või õpilaspäevikus, mistõttu ta vajab pedagoogide ja lastevanemate tähelepanu ning suunamist.
- 6) Käitumishindega „mitterahuldav“ hinnatakse õpilast, kes ei täida kooli kodukorra nõudeid, koolikohustust, ei järgi üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme ega allu õpetajate nõudmistele. Õpilase käitumine hinnatakse „mitterahuldavaks“ ka üksiku õigusvastase teo või ebakõlbelise käitumise eest.

7.5.3. Hoolsuse hindamine:

- 1) Hoolsuse hindamise aluseks on õpilase suhtumine õppeülesannetesse, tema kohusetundlikkus, töökus ja järjekindlus õppeülesannete täitmisel.
- 2) Hoolsushindega „eeskujulik“ hinnatakse õpilast, kes suhtub õppeülesannetesse alati kohusetundlikult, õpib kõiki õppeaineid võimetekohaselt, on õppeülesannete täitmisel püüdlük, hoolas ja iseseisev, ilmutab omaalgatust ja viib alustatud töö lõpuni, kannab alati kaasas vajalikke õppevahendeid ja tagab nende korrasoleku.
- 3) Hoolsushindega „hea“ hinnatakse õpilast, kes suhtub õppeülesannetesse kohusetundlikult, on iseseisev ja hoolikas ning õpib võimetekohaselt. Vajalikud õppevahendid puuduvad üksikutel kordadel ja/või nende korrashoius esineb üksikuid puudujääke.
- 4) Hoolsushinde „rahuldav“ saab õpilane, kes üldiselt täidab oma õppeülesandeid, kuid ei ole piisavalt järjekindel ega õpi kõiki aineid oma tegelike võimete ja arengutaseme kohaselt. Vajalikud õppevahendid puuduvad tihti ja/või nende korrashoius esineb tõsisid puudujääke, aegajalt jätab täitmata oma kodused ülesanded.
- 5) Hoolsushindega „mitterahuldav“ hinnatakse õpilast, kes ei õpi võimetekohaselt, suhtub õppeülesannetesse lohakalt ja vastutustundetult, ei täida tundides õpetajate

nõudmisi, jätab sageli täitmata oma kodused õppeülesanded

- 7.5.4. Kogu õppepäeva vältel annavad õpetajad ja teised õppe- ja kasvatusalal töötavad isikud õpilasele tagasisidet, et toetada õpilase käitumise, hoiakute ja väärtushinnangute kujunemist. Kool reageerib juhtumitele, mis on vastuolus üldtunnustatud väärtuste ning heade tavadega.
- 7.5.5. Kõik kooli töötajad märkavad ja sekkuvad koheselt turvalisust ohustavasse käitumisse.
- 7.5.6. Klassijuhataja koostöös aineõpetajate ja tugikeskusega hindab õpilase käitumist ja hoolsust.
- 7.5.7. Käitumise tagasisidestamise aluseks on kooli kodukorra täitmine ning üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnormide järgimine koolis ja kooliga seonduvatel üritustel.
- 7.5.8. Hoolsuse tagasisidestamise aluseks on õpilase suhtumine õppeülesannetesse; tema kohuse- ja vastutustundlikkus, töökus, järjekindlus ja püüdlikkus.

7.6. Kokkuvõtvad hinded ja järgmise klassi üleviimine

- 7.6.1. Kokkuvõtva hindegaga mõõdetakse õpitulemuste ehk õpiväljundite saavutatust.
- 7.6.2. Kokkuvõttev hindamine on hinnangute ja hinnete koondamine trimestrihinneteks ning trimestrihinnete koondamine aastahinneteks.
- 7.6.3. Kui õppeperioodi vältel ei ole õpilane kasutanud võimalust hinnatavaid töid järele vastata, hinnatakse omandatud teadmised ja oskused vastavaks hindele „nõrk“.
- 7.6.4. Õpilasele, kes on koolist pikemat aega tervislikel jm mõjuvatel põhjustel puudunud ning kelle õpitulemuste omandamise taset pole olnud võimalik hinnata, kokkuvõtvat trimestrihinnet ei panda. Õpilasel on võimalus omandada vastav aineosa kokkuleppel õpetajaga õppeaasta jooksul. Õpilasele, kes on koolist pikemat aega põhjendamata puudunud ning pole ettenähtud töid sooritanud, märgitakse hindeks „1“.
- 7.6.5. Õpilasele, kelle trimestrihinne on „puudulik“ või „nõrk“, koostatakse selles õppeaines individuaalne õppekava või määratakse mõni muu tugisüsteem, et aidata omandada nõutavad teadmised ja oskused.
- 7.6.6. Aastahinnete ja –hinnangute alusel otsustab õppenõukogu, kas viia õpilane järgmise klassi, jätta täiendavale õppetööl või klassikursust kordama. Õpilaste järgmise klassi üleviimise otsus tehakse enne õppeperioodi lõppu.

7.7. Õpilase täiendavale õppetööle ja klassikursust kordama jätmine

- 7.7.1. Õpilane jäetakse täiendavale õppetööle õppeainetes, kus tuleks välja panna aastahinne või hinnang „puudulik“ või „nõrk“.
- 7.7.2. Täiendavale õppetööle jätmise otsustab õppenõukogu enne õppeperioodi lõppu.
- 7.7.3. Täiendava õppetöö raames täidab õpilane õpetaja vahetul juhendamisel õppeülesandeid, et omandada õppekavaga nõutavad teadmised ja oskused.
- 7.7.4. Täiendav õppetöö viiakse läbi pärast õppeperioodi lõppu. Aastahinne pannakse välja pärast täiendava õppetöö lõppu.
- 7.7.5. Õppenõukogu põhjendatud otsusega võib erandjuhul jätta õpilase klassikursust kordama, kui õpilasel on kolmes või enamas õppeaines aastahinne või hinnang „puudulik“ või „nõrk“ ning täiendav õppetöö ei ole tulemusi andnud.
- 7.7.6. Õppenõukogu põhjendatud otsusega võib jätta klassikursust kordama õpilase, kellel on põhjendamata puudumiste tõttu kolmes või enamas õppeaines aastahinne „puudulik“ või „nõrk“ või samaväärne sõnaline hinnang.
- 7.7.7. Õppenõukogu kaasab otsust tehes õpilase või tema seadusliku esindaja ning kuulab ära tema arvamuse. Õppenõukogu otsuses kajastuvad kaalutlused, mille põhjal peetakse otstarbekaks jätta õpilane klassikursust kordama.

7.8. Õpilaste tunnustamine hea või väga hea õppimise eest

- 7.8.1. Kiituskirjaga „Väga hea õppimise eest“ tunnustatakse kooli õppenõukogu otsusel õpilast, kelle õppeainete aastahinded on „5“ või üks „4“ (õppeainest: muusika, töö- ja tehnoloogiaõpetus; käsitöö ja kodundus, kunst, kehaline kasvatus) ja kooli kodukorda. Mitmeeristavalt hinnatavad õppeained peavad olema arvestatud.
- 7.8.2. Ettepaneku õpilase tunnustamiseks teeb klassijuhataja õppeedukuse aastaaruande põhjal.
- 7.8.3. Õpilane, kellele väljastatakse riiklik kiituskiri, kutsutakse koos vanematega (vanemaga/ hooldajaga) direktori vastuvõtule.
- 7.8.4. Kooli tänukirjaga tunnustatakse õpilast, kelle aastahinded on „4“ ja „5“ ning õpilane järgib üldtunnustatud käitumisreegleid ja kooli kodukorda. Ettepaneku õpilase tunnustamiseks teeb klassijuhataja õppeedukuse aastaaruande põhjal.
- 7.8.5. Ainealase kiituskirjaga „Väga heade tulemuste eest“ tunnustatakse kooli õppenõukogu otsusel 9. klassi õpilasi, kes on saavutanud väga häid õpitulemusi ühes või mitmes

õppeaines (õppeaine aastahinne 8. ja 9. klassis on „5“, lõpueksami tulemus 9. klassis on „väga hea“).

- 7.8.6. Kiituskirjaga „Väga hea õppimise eest“ ja kiitusega põhikooli lõputunnistusel tunnustatakse õppenõukogu otsusel põhikoolilõpetajat, kellel kõigi lõputunnistusele kantavate õppeainete viimane aastahinne ja lõpueksami tulemus on „väga hea“.
- 7.8.7. Kooli kõrgema autasuga tunnustatakse õppenõukogu otsusel põhikoolilõpetajat, kellel kõigi lõputunnistusele kantavate õppeainete viimane aastahinne on „väga hea“, õpilane järgib kooli kodukorda või eriti silmapaistvalt klassivälises töös osalenud lõpetajaid.

7.9. Põhikooli lõpetamine

- 7.9.1. 9. klassi õpilasele pannakse aastahinded välja enne lõpueksamite toimumist, välja arvatud õppeainetes, milles õpilane jäetakse täiendavale õppetööle.
- 7.9.2. Põhikooli lõpetab õpilane, kellel õppeainete viimased aastahinded on vähemalt „rahuldavad“, kes on kolmandas kooliastmes sooritanud loovtöö ning kes on sooritanud vähemalt rahuldava tulemusega eesti keele või eesti keele teise keelena eksami, matemaatikaeksami ning ühe eksami omal valikul.
- 7.9.3. Õpilane, kelle varasem õppekeel ei olnud eesti keel ja kes asus eesti õppekeelega kooli õppima viimase kuue õppeaasta jooksul, võib eesti keele eksami asemel sooritada eesti keele teise keelena eksami.
- 7.9.4. Haridusliku erivajadusega õpilasele, kellel on individuaalse õppekavaga ette nähtud vähendatud või asendatud õpitulemused, on lõpetamise aluseks individuaalses õppekavas määratud õpitulemuste saavutus.
- 7.9.5. Haridusliku erivajadusega õpilasel on õigus sooritada põhikooli lõpueksamid eritingimustel vastavalt haridus- ja teadusministri määrusega kehtestatud lõpueksamite korraldamise tingimustele ja korrale.
- 7.9.6. Varem välisriigis õppinud õpilane, kes on enne lõpueksamite toimumist Eestis põhikoolis õppinud kuni kolm järjestikust õppeaastat ning kellele on eesti keele õppimiseks koostatud individuaalne õppekava, võib eesti keele või eesti keele teise keelena eksami sooritada temale koostatud individuaalse õppekava põhjal ettevalmistatud koolieksamina.
- 7.9.7. Põhikooli lõpetanuks võib õpilase või tema seadusliku esindaja kirjaliku avalduse alusel ja õppenõukogu otsusega pidada ning põhikooli lõputunnistuse anda õpilasele:
- 1) kellel on üks nõrk või puudulik eksamitulemus või õppeaine viimane aastahinne;

- 2) kellel on kahes õppeaines kummaski üks nõrk või puudulik eksamitulemus või õppeaine viimane aastahinne.

8. Õpilaste ja lastevanemate teavitamise ja nõustamise korraldus

8.1. Teavitamise ja nõustamise üldkorraldus

- 8.1.1. Õpilaste ja lapsevanemate teavitamine toimub kooli kodukorras sätestatud korras. Teavitamisel juhendatakse ja järgitakse kehtivat seadusandlust.
- 8.1.2. Koolikorraldust reguleerivad dokumendid on kättesaadavad kooli kodulehel.
- 8.1.3. Vähemalt kord aastas kutsub direktor kokku lastevanemate üldkoosoleku ja klassijuhataja oma klassi lapsevanemate koosoleku.
- 8.1.4. Klassi- või aineõpetajad jälgivad õpilase arengut ja toimetulekut koolis ning vajaduse korral kohandavad õpet vastavalt õpilase vajadustele. Õpilase võimete ja annete kõrgeimale võimalikule tasemele arendamiseks selgitatakse koolis välja õpilase individuaalsed õpivajadused, valitakse sobivad õppemeetodid ning korraldatakse diferentseeritud õpet. Kool tagab õpilasele, kellel tekib ajutine mahajäämus eeldatavate õpitulemuste saavutamisel, täiendava juhendamise õpetajate poolt.
- 8.1.5. Kool tagab õpilasele ning vanematele teabe kättesaadavuse õppe- ja kasvatus korralduse kohta ning juhendamise ja nõustamise õppetööd käsitlevates küsimustes. Vajadusel nõustatakse õpilase vanemat õpilase arengu toetamises ja kodus õppimises. Peamised õppeteemad, vajalikud õppevahendid, hindamise korraldus ja planeeritavad üritused on kirjeldatud ainekavades ning tehakse õpilasele teatavaks õppeperioodi algul.
- 8.1.6. Kool tagab õpilastele vähemalt eripedagoogi (sealhulgas logopeedi), psühholoogi ja sotsiaalpedagoogi teenuse.

8.2. Karjääriõppe, sh karjääriinfo ja -nõustamise korraldus

- 8.2.1. Kool korraldab õpilaste ja vanemate teavitamist edasiõppimisvõimalustest ning tagab õpilastele karjääriteenuste (karjääriõpe, -info või -nõustamine) kättesaadavuse.
- 8.2.2. Karjääriõpe on osa õppeprotsessist, milles osaledes õpilane arendab teadlikkust iseendast ning omandab teadmisi töömaailmast, elukutsetest ja õppimisvõimalustest. Karjääriõppe tulemusena kujunevad õpilasel hoiakud, mis soodustavad kaasaegsesse

töömaailma sisenemist, iseseisvate ja teadlike karjääriotsuste tegemist ning valmisolekut elukestvaks õppeks.

- 8.2.3. Karjääriõpe toimub läbiva teemana kõikides klassides ja lõimituna kõikidesse õppeainetesse ning on konkreetsete tegevustena planeeritud ja kirjeldatud ainekavades. Lisaks on karjääriõpe lõimitud tunniväliste sündmuste ja tegevustega: infopäevad, -messid, karjääripäevad, kooli huvialaringid jne.
- 8.2.4. Karjääriõppe korraldust koolis koordineerib karjäärikoordinaator.
- 8.2.5. Õpilastel ja lapsevanematel on võimalik saada karjääriinfot ja -nõustamist kooli tugispetsialistidelt ja/või karjäärikoordinaatorilt, kes oskavad anda konkreetseid soovitusi lähtuvalt õpilase isikuomadustest, võimetest ning võimalustest.
- 8.2.6. Karjääriteenuste pakkumisel on kooli koostööpartneriks Eesti Töötukassa Valgamaa osakond.
- 8.2.7. Kool pakub 9. klassi õpilastele valikõppeainet karjääriõpetus karjääriõppepäevadena. Karjääriõpetuse valikaine pakkumisel on kooli koostööpartneriteks Valgamaa Kutseõppekeskus ja Valga Gümnaasium.

8.3. Arenguvestlused

- 8.3.1. Õpilase arengu toetamiseks viiakse vähemalt kord õppeaastas õpilase ja lapsevanemaga läbi arenguvestlus.
- 8.3.2. Arenguvestluse käigus kirjeldatakse koolis ja kodus avalduvad õpilase anded, kalduvused ja eeldused, senised õnnestumised ja edu.
- 8.3.3. Arenguvestlusel analüüsitakse õpilase arengut ja toimetulekut tulenevalt õpilase individuaalsest eripärast ja õpilase, vanema või kooli poolt oluliseks peetavast (näiteks käitumine ja emotsionaalne seisund, hoiakud ja väärtushinnangud, motivatsioon, huvid, teadmised ja oskused).
- 8.3.4. Arenguvestlusel antakse tagasisidet õppekava üldpädevuste, kooliastme õppe- ja kasvatusesmärkide, läbivate teemade eesmärkide, ainevaldkondlike eesmärkide ja ainealaste õpitulemuste kohta ning seatakse uued eesmärgid õppimisele ja õpetamisele, kavandatakse ühiselt võimalused ning ettepanekud õpilase edasiseks arendamiseks.
- 8.3.5. Arenguvestluse oluline osa on õpilase enesehindamine.
- 8.3.6. Arenguvestlused viiakse läbi vastavalt Valga Põhikooli arenguvestluste läbiviimise korrale, mis kinnitatakse direktori käskkirjaga. Arenguvestlustel kasutatakse Valga

Põhikoolis väljatöötatud arenguestluste vormi, arvestades õpilaste ealisi iseärasusi ja kooliastme eesmärgi.

8.3.7. Arenguestlustest teeb klassijuhataja kord aastas statistilise kokkuvõtte.

8.4. Probleemvestlused

Erinevate õppetööd takistavate probleemide tekkimise korral kutsutakse tugikeskuse juhi või õpilasnõustaja poolt kokku probleemvestluse ümarlaud. Probleemvestlusel osalevad õpilane ja lapsevanem ning kooli poolt vastavalt vajadusele klassijuhataja, õpilasnõustaja, sotsiaalpedagoog, koolipsühholoog, aineõpetaja, direktor, õppejuht, tugikeskuse juht või muu spetsialist. Probleemvestlused protokollitakse.

9. Õpilaste juhendamise ja tuge vajavate õpilaste õppekorralduse põhimõtted

9.1. Üldpõhimõtted

- 9.1.1. Valga Põhikoolis on kesksel kohal õpilane. Et toetada õpilase haridusteed, arvestatakse õppekorralduse kujundamisel õpilaste erinevate võimetega, mis on vajalik selleks, et tagada kõigi õpilaste edasijõudmine. Lapse individuaalse arengu jälgimine ja toetamine on süsteemse, hästi informeeritud meeskonnatöö tulemus, millesse kaasatakse ka lapsevanem(ad).
- 9.1.2. Igal Valga Põhikooli õpilasel on õigus pöörduda kõigi oma probleemide, ettepanekute ja soovidega klassijuhataja, aineõpetaja, tugispetsialistide, õpilasesinduse, kooli juhtkonna ja hoolekogu poole. Kui õpilasel ilmneb vajadus saada tuge, teavitatakse sellest lapsevanemat ning kool korraldab õpilase pedagoogilis-psühholoogilise hindamise. Vajaduse korral tehakse koostööd teiste valdkondade spetsialistidega ja soovitatakse lisauuringuid tõhustatud või eritoe rakendamiseks.
- 9.1.3. Kool lähtub õppe korraldamisel kaasava hariduse põhimõtetest. Tulenevalt õpilase individuaalsest vajadusest tagatakse õpilasele võimetekohane õpe ja vajalik tugi õpetajate, tugispetsialistide, abiõpetajate ja teiste spetsialistide koostöös.

9.2. Valga Põhikoolis töötavad tugispetsialistid ja nende ülesanded

- 9.2.1. Tuge vajavate õpilastega tööd korraldab Valga Põhikoolis tugikeskus, mis koondab

ühte kooli tugispetsialistid.

- 9.2.2. **Tugikeskuse juht** (haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerija) toetab ja juhendab õpetajat ja teisi tugispetsialiste haridusliku erivajaduse väljaselgitamisel, nõustab vanemat ning teeb õpetajale, tugispetsialistile, vanemale ja direktorile ettepanekuid edaspidiseks pedagoogiliseks tööks, koolis pakutavate õpilase arengut toetavate meetmete rakendamiseks või täiendavate uuringute läbiviimiseks ning ühelt haridustasemelt teisele ülemineku toetamiseks.
- 9.2.3. Haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerija ehk tugikeskuse juhi määrab direktor. Tugikeskuse juhi ülesanne on korraldada koolisest meeskonnatööd, mida on vaja õpilaste õppe ja arengu toetamiseks, ning koordineerida koolivälises võrgustikutöös osalemist. Vähemalt kord õppeaastas ja juhul, kui koolivälise nõustamismeeskonna määratud toe rakendamise tähtaeg on lõppenud, hindab tugikeskuse juht koostöös õpetajate ja tugispetsialistidega soovitatud toe rakendamise mõju ning teeb ettepanekud edasiseks tegevuseks. Tugikeskuse juht haldab tuge saavate õpilaste dokumentatsiooni ning tal on õigus töödelda tuge saavate õpilaste andmeid hariduse infosüsteemis.
- 9.2.4. **Sotsiaalpedagoogi** teenust seadusega ettenähtud ülesannete piires osutab koolipidaja.
- 9.2.5. **Õpilasnõustaja** ülesandeks on õpilaste, õpetajate ja lapsevanemate individuaalne nõustamine ning pere- ja grupinõustamine erinevate probleemide korral.
- 9.2.6. **Karjäärikoordinaatori ülesandeks on** karjääriõpetuse koordineerimine ja karjääriteenuste vahendamine õpilastele, koostöövõrgustike loomine koolisiseselt ning väljaspool kooli.
- 9.2.7. **Õpioskuste õpetaja** ülesandeks on õpioskuste valikõppeaine raames arendada õpilaste õpioskusi, tõsta õpilaste enesehinnangut, parandada õpilaste suhtumist iseendasse ja kaasõpilastesse.
- 9.2.8. **KiVa meeskonna** ülesandeks on oma tegevusega tagada kiusamisvaba kool, koordineerida KiVa korrapidamist, lahendada kiusamisjuhtumeid vastavalt KiVa metoodikale ja rakendada Valga Põhikoolis KiVa strateegia põhimõtteid. Meeskonda kuulub meeskonna juht, kes koordineerib koolis KiVa programmi, ja meeskonna liikmed.
- 9.2.9. **Eripedagoogi/ logopeedi** ülesandeks on õpilase arengu-, kommunikatsioonivõime ja õpioskuste taseme kindlaks tegemine, arengut mõjutavate tegurite ja õpivajaduse väljaselgitamine ning hindamine. Eripedagoog/logopeed nõustab ja juhendab õpetajaid

ja lapsevanemaid tuge vajava õpilase õppe planeerimisel ja läbiviimisel ning valmistab ette ja viib läbi õpiabirühma-, eriklassi või individuaaltunde. Eripedagoog/logopeed teeb õpilase arengu jälgimiseks sissekandeid dokumentatsiooni õigusaktidega ettenähtud korras.

- 9.2.10. **Koolipsühholoogi** ülesandeks on õpilase psühholoogilist arengut ja õppeprotsessis toimetulekut mõjutavate tegurite hindamine, õpilase nõustamine isikliku elu, õppetööga ning vaimse tervisega seotud probleemidega toimetulekul, tunnetusprotsesside, vaimsete võimete, käitumis- ja suhtlemisoskuste arendamisel ning õpi- ja karjäärivalikute tegemisel; õpilase toetamine ning vanema ja kooli personali nõustamine kriisisituatsioonist väljatulekuks toe korraldamisel.
- 9.2.11. **Õde** osutab koolis koolitervishoiuteenust ja tema ülesanneteks on õpilase terviseseisundi hindamine, tervisekontrolli teostamine, õpilase ja lapsevanema tervisealane nõustamine, immuniseerimise korraldamine koolis riikliku immuniseerimiskava alusel lapsevanemae nõusolekul, õpikeskkonna ja õpilase tervise edendamisele suunatud tegevuste läbiviimine.

9.3. Tugiteenused

- 9.3.1. **Üldist tuge** rakendatakse õpilasele, kellel tekib takistusi koolikohustuse täitmisel või ajutine mahajäämus õpitulemuste saavutamisel. Üldine tugi kujutab endast õpetaja pakutatavat individuaalset lisajuhendamist, tugispetsialistide teenuse kättesaadavust ning vajaduse korral õpiabitundide korraldamist individuaalselt või rühmas.
- 9.3.2. **Tõhustatud tuge** rakendatakse õpilasele, kes oma püsiva õpiraskuse, psüühika- ja käitumishäire või muu terviseseisundi või puude tõttu vajab:
- 1) pidevat tugispetsialistide teenust ja individuaalset õppekava ühes, mitmes või kõikides ainetes;
 - 2) pidevat tugispetsialistide teenust ja osaajaga õpet individuaalselt või rühmas;
 - 3) pidevat tugispetsialistide teenust ja individuaalset tuge klassis toimuva õppetöö ajal;
 - 4) õpet eriklassis.
- 9.3.3. **Erituge** rakendatakse õpilasele, kes tulenevalt tema raskest ja püsivast psüühikahäirest, intellekti- või meelepuudest või liitpuudest vajab:

- 1) puudespetsiifilist õppekorraldust, -keskkonda, -metoodikat, -vahendeid ning õppes osalemiseks pidevat tugispetsialistide teenust lõimituna sotsiaal- või tervishoiuteenustega või mõlemaga;
- 2) osaaajaga õpet individuaalselt või rühmas või pidevat individuaalset tuge klassis või õpet eriklassis.

9.3.4. Valga Põhikoolis rakendatakse õpilase toetamiseks järgmisi meetmeid:

- 1) pedagoogilis-psühholoogilise hindamise läbiviimine toe vajaduse ilmnemisel;
- 2) andeka õpilase märkamine ja arendamine;
- 3) ainekonsultatsioonid ja järelevastamised;
- 4) eripedagoogiline õpiabi;
- 5) logopeediline õpiabi;
- 6) õpilase individuaalse arengu jälgimine ja vastava dokumentatsiooni täitmine;
- 7) käitumise tugikava koostamine ja rakendamine;
- 8) individuaalne õppekava (*edaspidi*: IÕK);
- 9) koduõpe tervislikel põhjustel või lapsevanema soovil;
- 10) pikapäevarühm I-II kooliastme õpilastele;
- 11) tasemerühmad ja eriklassid;
- 12) õppekeelest erineva kodukeelega õpilaste eesti keele arendamine;
- 13) arenguülevaate vestlusringid II ja III kooliastmes;
- 14) tõhustatud ja eritoe rakendamine koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel;
- 15) õpilaste, õpetajate ja lapsevanemate nõustamine.

9.3.5. **Ainealast konsultatsiooni** ja teostada järelevastamisi saavad õpilased vastavalt vajadusele. Igal aineõpetajal on vähemalt üks kord nädalas kindlaks määratud konsultatsiooniaeg, mille ajal saavad õpilased eelneva kokkuleppeta neile vajalike teemade kohta abi. Konsultatsioonide/järelevastamiste graafiku kinnitab direktor. Vajadusel määratakse õpilasele tugikeskuse spetsialistide otsusega kohustuslik konsultatsioon ühes või mitmes õppeaines. Konsultatsioonide ajad on avalikustatud kooli kodulehel.

9.3.6. **Eripedagoogiline õpiabi** on eripedagoogilise suunitlusega tund, kus toimub õpilaste õpioskuste kujundamine läbi psüühiliste protsesside (taju, mälu, mõtlemine, tähelepanu) arendamise. Tunni viib läbi eripedagoogilisi kompetentse omav õpetaja, kasutades õppeülesannete lahendamisel erimetoodilisi võtteid ja didaktilisi mängu.

9.3.7. **Logopeediline õpiabi** on mõeldud eelkõige õpilaste lugemis- ja kirjutamisoskuste ning

suulise ja kirjaliku eneseväljendusoskuste arendamiseks. Samuti on logopeedilise õpiabi tunni üks eesmärke arendada suulise ja kirjaliku teksti mõistmise oskust. Logopeedilist õpiabi tundi viib läbi logopeed, kasutades nii eesti keele erimetoodikat kui logopeedilisi võtteid.

- 9.3.8. **Õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardi** täitmine on vajalik õpilase arengu jälgimiseks ja talle vajaliku toe rakendamiseks. Kaart avatakse õpilasele toe vajaduse ilmnemisel ning see kirjeldab õppetöö individualiseerimist, õpilase tunnivälist individuaalset abistamist, koostööd lapse ja lapsevanemaga, õpetajate kokkuvõtteid rakendatud lisatöö tulemuslikkusest ning vajadusi tugimeetmete rakendamiseks. Juhul, kui õpilase õpetamisel tehakse muudatusi või kohandusi õppeajas, õppesisus, õppeprotsessis ja/või õppekeskkonnas, millega ei kaasne nominaalse õppeaja muutumist ega riiklikus õppekavas sätestatud õpitulemuste vähendamist või asendamist, vormistatakse kokkulepe õpilase, vanema ja kooli vahel individuaalse arengu jälgimise kaardil. Tugimeetme rakendumisel jätkub õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardi täitmine, pedagoogilis-psühholoogiliste hindamiste fikseerimine, uuringute jm õpilast ning tema kasvukeskkonda puudutava lisateabe koondamine tugikeskuse juhi koordineerimisel ja vastutusel.
- 9.3.9. **Käitumise tugikava** koostatakse koostöös tugispetsialistide, aineõpetajate ja klassijuhatajaga õpilasele, kelle käitumis- ja sotsiaalsed oskused ning õpimotivatsioon vajavad toetamist ja arendamist. Õpilasele on käitumise tugikava täitmiseks määratud juhendaja (klassijuhataja, õpilasnõustaja, tugikeskuse juht vm), kes toetab tugikava täitmist, teeb vajadusel tugikava koostajale täiendavaid ettepanekuid tugikava tegevuste ja meetmete täiendamiseks ning tõhustamiseks. Käitumise tugikava koostamisse kaasatakse lapsevanem.
- 9.3.10. **Individuaalne õppekava** koostatakse mistahes klassis õppivale õpperühmast oluliselt erinevate oskuste, terviseprobleemide, isiksuseomaduste ja/või võimetega õpilasele. Kui haridusliku erivajadusega õpilasele koostatud individuaalse õppekavaga nähakse ette riiklikus õppekavas sätestatud õpitulemuste vähendamine või asendamine või kohustusliku õppeaine õppimisest vabastamine, rakendatakse individuaalset õppekava koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel. Kool koostab õpilasele individuaalse õppekava juhul, kui:
- 1) õpilasele rakendatakse õppekorraldust, mille puhul õpilane on väga vähesel määral kaasatud klassis läbiviidavasse õppesse;

- 2) õpilase õppekava erineb klassile koostatud õppekavast;
- 3) õpilase klassi läbimise aega või nominaalset õppeaega muudetakse;
- 4) kooliväline nõustamismeeskond on andnud õpilase arengu toetamiseks soovitusi vähendada või asendada riiklikes õppekavades sätestatud õpitulemusi või vabastada õpilane kohustusliku õppeaine õppimisest.

9.3.11. **Koduõpe** on õppetöö korraldamine väljaspool kooli ruume tulenevalt õpilase tervislikust seisundist või vanema taotlusel õppetöö korraldamine lapsevanema poolt:

- 1) **Koduõpet vanema taotlusel** rakendatakse lapsevanema poolt direktorile esitatud kirjaliku taotluse alusel. Taotluses tuleb näidata koduõppet viibimise põhjused ja andmed isiku kohta, kes hakkab last õpetama. Koduõpet finantseerib ja korraldab lapsevanem, kes vastutab õpitulemuste saavutamise eest ning koostab õpilasele individuaalse õppekava. Otsuse vanema taotlusel koduõppe rakendamise kohta teeb õppenõukogu.
- 2) **Koduõpet tervislikel põhjustel** rakendatakse õpilasele, kellel on raske funktsioonihäire, haigus või puue või kelle tervislik seisund võib selle põhjustada ning kelle õppetöö läbiviimiseks erivajadustest tulenevalt puuduvad koolis võimalused ja tingimused. Koduõpet tervislikel põhjustel rakendatakse vanema taotlusel ja koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel. Otsuse õpilasele tervislikel põhjustel koduõppe rakendamise kohta teeb kooli direktor käskkirjaga.

9.3.12. **Pikapäevarühmas** korraldatava õppekavavälise tegevusena pakutakse õpilastele järelevalvet ning pedagoogilist juhendamist ja suunamist õppest vaba aja sisustamisel, koduste õpiülesannete täitmisel, huvitegevuses ning huvide arendamisel. Üldjuhul on pikapäevarühm mõeldud I ja II kooliastme õpilastele vastavalt tunniplaanile, mis on avalikustatud kooli kodulehel. Õpilane võetakse pikapäevarühma vastu lapsevanema elektroonilise taotluse alusel ja direktori käskkirjaga.

9.3.13. Õppekavas sõnastatud eesmärkide täitmiseks ja õpilasele vajaliku toe pakkumiseks moodustatakse lisaks tavaklassidele õpiabi- või tasemerühmi või eriklasse. Õpe õpiabi- või tasemerühmas või eriklassis on õpilase vajadustest lähtudes põhjendatud ja ajaliselt piiritletud ning järgitakse tugikeskuse juhi või koolivälise nõustamismeeskonna või mõlema soovitusi. Erituge vajava õpilase õpetamisel tavaklassis arvestatakse koolivälise nõustamismeeskonna soovitusi. Õpiabi- või tasemerühma või eriklassi vastuvõtmise otsustab vanema nõusolekul direktor.

- 9.3.14. **Õppekeelest erineva kodukeelega õpilaste eesti keele arendamine.** Õpilasele, kelle kodune keel erineb õppekeelest, rakendatakse tugimeetmeid eesti keele arendamiseks.

9.4. Andekate õpilaste märkamine ja arendamine

- 9.4.1. Kui ilmneb õpilase andekus, tagatakse talle vajadusel individuaalse õppekava rakendamine ning täiendav juhendamine aineõpetajate poolt või teiste vastava valdkonna spetsialistide poolt haridusprogrammide või teiste haridusasutuste kaudu.
- 9.4.2. Andekate arendamise noppeõppe raames:
Noppeõppekursuse pikkuseks planeerime ühe õppeperioodi (trimestri), seejärel toimub gruppi uus valik, mis ei välista muidugi seda, et mõni õpilane töötab noppegrupis ka terve õppeaasta. Noppeõppes ei õpetata materjali ette vaid suunatakse õpilasi seni omandatud kasutama, põhjalikult uurima, oma teadmisi edasi arendama e kõrgemal tasemel mõtlema.
- 9.4.3. Andekust käsitletakse haridusliku erivajadusena, kui õpilane oma kõrgete võimete tõttu omab eeldusi saavutada väljapaistvaid tulemusi ning on näidanud kas eraldi või kombineeritult eelkõige järgmisi kõrgeid võimeid: üldine intellektuaalne võimekus, akadeemiline võimekus, loominguline mõtlemine, liidrivõimed, võimed kujutavas või esituskunstis, psühhomotoorne võimekus.
- 9.4.4. Andekate õpilaste väljaselgitamisel lähtutakse pedagoogilis-psühholoogilisest hindamisest, spetsialistide poolt läbiviidud standardiseeritud testide tulemustest, väga heade tulemuste saavutamisest maakondlikel, üleriigilistel või rahvusvahelistel aineolümpiaadidel, konkurssidel või võistlustel ning oma valdkonna ekspertide hinnangutest.
- 9.4.5. Kooli ettepanekul ja õpilase vanema nõusolekul rakendatakse andekale õpilasele tema arengu toetamiseks individuaalset õppekava.
- 9.4.6. Andekatele õpilastele määratakse lisatunnid aineolümpiaadideks, ainevõistlusteks ja konkurssideks ettevalmistamise jaoks, soovitatakse erinevaid täiendavaid õppematerjale ning võimaldatakse osaleda erinevates projektides ja huvialaringides.

10. Õpetajate koostöö ja töö planeerimise põhimõtted

- 10.1. Õppetöö planeerimisel lähtutakse õpilaste arenguvajadustest.
- 10.2. Õppetööd planeeritakse koostöös teiste õpetajatega lähtudes õpilaste ea- ja

jõukohasusest, riiklikust ja kooli õppekavast, arengukavast, kooli üldtööplaanist ja õppeaastaks püstitatud eesmärkidest.

10.3. Õpetajad kuuluvad ainevaldkonniti kaheksasse töörühma:

- 1) matemaatika;
- 2) eesti keel ja kirjandus ning ajalugu ja ühiskonnaõpetus;
- 3) vene keel ja saksa keel;
- 4) inglise keel;
- 5) loodusained - loodusõpetus, bioloogia, geograafia, keemia, füüsika;
- 6) kehaline kasvatus;
- 7) oskusained - tööõpetus, kunst, muusika;
- 8) algklassid

10.4. Tugispetsialistid moodustavad tugistruktuuride töörühma.

10.5. Töörühmade ülesanne on õppe- ja kasvatustegevuse eesmärkide täitmise toetamine ning õpetajate ühistegevuse arendamine. Töörühmade tööd koordineerib töörühma juht. Töörühmade koosolekud protokollitakse ja ettepanekud ning otsused edastatakse kooli juhtkonnale.

10.6. Töörühmade juhid on kaasatud otseselt kooli arengu planeerimisse, õppekava arendustöösse ja õppetöö korraldusse nõupidamiste kaudu.

10.7. Õpetajaskond on kaasatud kooli arengu planeerimisse, õppekava arendustöösse ja õppetöö korraldusse igakuistel korralistel töörühmade nõupidamistel.

10.8. Vastavalt vajadusele koondutakse erinevatesse töögruppidesse, mis tegelevad kooli arendustegevusega või mõne muu hetkel koolis aktuaalse õppe- kasvatustegevuse teemaga.

11. Kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord

11.1. Valga Põhikooli õppekava on kooli õppe- ja kasvatustegevuse alusdokument, mida muudetakse ja täiendatakse vastavalt vajadusele.

11.2. Kooli õppekava koostamine ja arendamine toimub õpilaste ja õpetajate, õpetajate ja juhtkonna, kooli hoolekogu, kooli ja lastevanemate, õpilasesinduse, kooli omaniku, teiste õppeasutuste ja organisatsioonide koostöös.

11.3. Kooli õppekava kehtestab direktor. Õppekava ja selle muudatused esitatakse enne kehtestamist arvamuse avaldamiseks kooli hoolekogule, õpilasesindusele ja õppenõukogule.